

BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

Kun literatura aldono

LEGOLIBRO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de
CENTRA ASOCIO
BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.)

Ni laboros por Esperanto.

Redaktoro: **Ed. Kühnl.**
PRAHA.

IV. 1910.

Presejo de Nár. tiskárna a nakl. JUDr. E. J. Baštýř a spol. en Praha.

BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

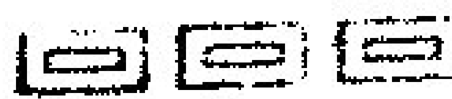
Kun literatura aldono

LEGOLIBRO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

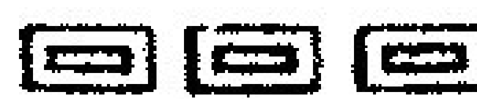
Oficiala organo de bohemaj Esperantistoj kaj de
CENTRA ASOCIO
BOHEMA UNIO ESPERANTISTA (B. U. E.)

Ni laboros por Esperanto.
Redakcio.

CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA. Sídlo: Praha I. 342. Kavárna „Union“. Kancelář a učebna: II. Vodičkova ulice 38. REDAKCE revue: II. Dittrichova 7.

1910. LEDEN-ÚNOR. — JANUARO-FEBRUARO. IV. 1., 2.

Cena sešitu s přílohou: 30 hal.

Cena tohoto dvojčísla s přílohami: 60 h.

ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ
BOHEMA REVUO ESPERANTISTA

vychází 10krát ročně (kromě srpna a září).

eliras monate (krom aŭgusto kaj septembro).

Redaktor: **Ed. Kühnl.**

Předplatné (ročně 3 K pro Rakousko, Fr. 3·75 pro cizinu), a vše týkající se časopisu, budiž zasláno pouze na adresu: „Časopis Českých Esperantistů“, Praha II.-2023, Dittrichova ul. 7. Redakce vyhražuje si právo upraviti články pro tisk. Netištěné rukopisy se vrátí, byla-li přiložena známka; pracem původním dána přednost.

Abonpago, akceptata por almenaŭ unu jaro (Fr. 3·75 = 1,50 Sm por fremdlando, 3 K por Aŭstrio), kaj ĉio, kio koncernas la gazeton, estu sendata nur laŭ la adreso:

„Časopis Českých Esperantistů“ en Praha II. (Bohemujo - Aŭstrio). II.—2023. Dittrichova ul. 7.

La redakcio rezervas por si la rajton korekti la manuskripton por la preso; la nepresitaj manuskriptoj estos redonitaj, se oni almetis poŝtan markon. Originalaj artikoloj estos ĉiam prefere akceptitaj.

Účet poštovní spořitelny 93.281.

* *　　　　* *

ČEŠTÍ ESPERANTISTÉ PŘEDPLÁCEJTE SVŮJ ORGÁN

Časopis Českých Esperantistů, *který bude vycházeti počátkem měsíce o 20 stranách s literární přílohou.* **Před***platné 3 K (pro sdružené kluby K 2·50, při hromadné objednávce alespoň 5 ex.). Zprávy třeba zasílati do 20. Obsah revue rozšířen o jazykového rádce.*

Redakce s povděkem přijme a případně uveřejní návrhy na zlepšení revue a žádá P. T. čtenáře, aby s ní sdělili, co se jim na našem časopise nejvíce líbí.

3. číslo bude zasláno **pouze** před platitelům.

Bohema Revuo Esperantista aperados je komenco de monato po 20 pĝ. kun literatura aldono. Abonpago 3 K. La enhavo de la revuo estas riĉigita per lingva fako.

La redakcio danke akceptos kaj laŭokaze publikigos la proponojn pri la plibonigo de tiu ĉi revuo kaj petas la legantojn pri afabla komuniko, kio al ili plej multe plaĉas en nia gazeto.

OBSAH — ENHAVO:

OBSAH — ENHAVO.

* *

Redakce „Časopisu Českých Esperantistů“ vydala:

„BIBLIOTEKO DE ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“.

N-o 1. **Praha, ilustrita gvidlibro por turistoj.** 44 obr., 63 str. — Cena 60 hal. (Pro členy B. U. E. po 50 h). Vyznamenáno **první cenou** v literárním konkursu Universala Esperanto-Asocio u příležitosti V. Světového Kongresu Esperantistů v Barceloně 1909.

N-o 2. **Deveno kaj historio de Esperanto.** Letero pri la deveno de Esperanto. Paroloj de Dr. L. L. Zamenhof en la kvar kongresoj esperantistaj. Pri evolucio de Esperanto. Literaturo. Deklaracio pri Esperantismo. Himno esperantista. 31 str. — Cena 60 hal.

N-o 3. **Methoda Kühnlova: Úplná methodická učebnice Esperanta pro školy a samouky,** zpracovaná na základě Zamenhofova „Fundamento de Esperanto“ a schválená zkušební komisí Ústředního Svazu BOHEMA UNIO ESPERANTISTA. II. vydání dopl. Obsah: Gramatika. Konversace. Systematický slovník. Čítanka. Deveno kaj Historio de Esperanto. Klíč Esperanta se slovníkem. 144 str. — Cena K 2·40 v celoplátěné vazbě.

N-o 4. **Jarlibro kaj Oficiala Adresaro de CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.** Prezo kun enskribo 40 hel.

N-o 5. **Sherlock Holmes en servo de la hispana trono.** La unua satiro esperanta. 42 str. — Cena 75 h. (10 ex. Sm 2·70).

Neutrální jazyk mezinárodní Esperanto a způsob naučiti se mu bez učitele čtením krátké povídky. (Čefeč). 36 str. — Cena 10 hal.

Klíč Esperanta (Čefeč). 24 str. — Cena 5 hal.

* *

Propagační list (vyd. Bohema Propaganda Societo Esperantista), obsahující na 8 stranách přehled rozvoje a mluvnice Esperanta. 8. vyd. — Cena 1 hal.

Esperantské pohlednice s pohledy na Prahu po 6 hal. Serie 20 druhů K 1·10 vypl.

Podobizna L. L. Zamenhofa po 6 h (20 ex. K 1·10 vypl.).

Pohlednice s interieurem esp. kanceláře v Praze: 10 ex. 40 h vypl.

Pohlednice s plánem Prahy: 16 h

Odznak Esperantistů: 50 hal. — 70 h vypl.

Propagační nálepky B. U. E.: 100 ex. 43 hal. vypl.

Propagační obálky: 50 ex. 50 h vypl.

Schránka na 100 pohlednic 80 h vypl.

Oficielní zpráva o I. kongresu s kollekcí sjezdových publikací K 1·50 vyplaceně.

* *

Zamenhof-Kühnl: **Fundamento de Esperanto** (české vydání). 1 kor.

Časopis Českých Esperantistů“ ročník I., II., III., IV. po 2·50 K vypl. (pro členy B. U. E. po K 2·20 vypl.).

DANKO DE MIA MAJSTRO

POR LA JUBILEAJ GRATULOJ.

Okaze de la kvindeka datreveno de mia naskiĝo mi ricevis grandegan multon da bondeziroj en plej diversa formo: telegramojn, leterojn, poŝtajn kartojn, gazetajn artikolojn, librojn, manuskriptojn, fotografaĵojn k. t. p. Ĉio ĉi tio profunde min kortuŝis kaj mi tre deziru esprimi al ĉiu gratulinto aparte mian plej koran dankon; sed bedaŭrinde tio estas por mi fizike neplenumebla. Tial oni volu pardoni min, ke, anstataŭ respondi aparte al ĉiu persono, aŭ almenaŭ al ĉiu gazeto, societo, aŭ grupo, mi esprimas mian plej profundan dankon al ĉiuj kune per ĉi tiu publika letero. La gazetoj esperantistaj faros al mi grandan komplezon, se ili publikigos mian dankon.

Varsovio 20. XII. 1909. *L. L. Zamenhof.*

JAK ZALOŽITI SPOLEK ESPERANTISTŮ.

(Pokyny našim propagatorům).

Často jest našemu ústředí zodpovídati dotazy o způsobu místní propagace a organisace: Jsem tu v celém okolí samojediný Esperantista, jak mám vzbuditi širší zájem obecenstva pro naš myšlenku? Nebo: Přilnul jsem s několika přáteli k idei jazyka mezinárodního a učíme se mu horlivě: chceme založiti klub — jakým způsobem?

Soudíce, že odpovědi na tyto otázky budou vítány všem propagatorům našeho jazyka, rozhodli jsme se podati tuto svým čtenářům několik pokynů ohledně propagace Esperanta a organisace našich řad.

Idea Esperanta má neobyčejnou přítažlivost. Poznali jsme to na sobě my sami, kteří již s neochvějnou věrností stojíme pod zeleným praporem. Mnohdy stačí Čefečův „Klíč“, aby trvale upoutal k Esperantu toho, kdo stál dosud lhostejně opodál našeho hnutí. Ze Šavla stává se Pavel, horlivý apoštol nové my-

šlenky. Jak má nyní nadchnouti i jiné pro věc znamenající ohromný pokrok lidstva? Snaží se především, aby sám poznal Esperanto dokonale, a aby s esperantským hnutím světovým i domácím se důkladně obeznámil. K tomu poslouží mu v první řadě výborná methodická učebnice Kühnlova, jediná česká učebnice vykládající Esperanto se stálým zřetelem k českému jazyku. Historická, statistická a literární část této knihy mu bude klíčem k poznání nového pro něj světa. Zamenhofovo „Fundamento de Esperanto" se základním slovníkem v českém vydání stane se mu evangeliem, symbolem naší jednoty a nejvyšším tribunálem, od něhož není odvolání. Obraz současného stavu našeho hnutí mu bude podávati officielní orgán českých Esperantistů „Č. Č. E.", „Lingvo Internacia", „Revuo", „Oficiala Gazeto Esperantista" a j. Do taju a krás naší literatury jej uvedou klasické spisy Dr. Zamenhofa, Dr. Beina a jiných předních stylistů. Osvojiv sobě takto dostatečnou znalost Esperanta po stránce jazykové, ideové i historické, může si býti jist úspěchem šíře a obhajuje Esperanto před veřejností. Může tak činiti všude a při každé příležitosti, v pracovně i ve společnosti ústně i tiskem, zjednav si předem přesvědčivými důvody přízeň redakce místních listů, jichž zprávy jsou mu v další práci mocnou oporou. Již prvními zprávami v časopisech nebo vhodně umístěnou vyhláškou ve výkladní skříni závodu Esperantu příznivého podaří se mu sblížiti přátele téže myšlenky a osoby Esperanta již znalé, kteří, jak velmi často se stává, do té doby o sobě nevěděli. Případně může pracovati již sám nebo za pomoci pokrokovějších místních spolků na uspořádání přednášky: řečníka vyšle nebo doporučí po vzájemné dohodě Bohema Propaganda Societo Esperantista sídlem v Praze. Je-li sám řečníkem, poslouží mu ke zpracování látky řeči proslovené o schůzích I. Kongresu Českých Esperantistů (viz „Č. Č. E." 1909 č. 7., 8., 9.), knihy a časopisy v předu uvedené, jakož i propagační list vydaný zmíněným spolkem. Přednáška může vykonati širší poslání, je-li příznivě přijata a uveřejněna v místním časopise. Další neocenitelnou pomůckou jest mu bohatá, stále doplňovaná okružní výstavka zasílaná „Propagandou" členům tohoto spolku, jehož členství v zájmu vlastním i povšechné propagace nelze mu dosti odporučiti.

Když takto zájem pro společnou myšlenku u četných přátel byl vzbuzen, jest na čase vytknouti cestu k soustavné práci založením spolku. Na nejbližší schůzi interessentů zvolí se předseda, jednatel a pokladník přípravného výboru, jehož úkolem bude vypracovati a zadati stanovy, přijímati přihlášky členů a svolati po schválení stanov ustavující valnou hromadu. Vzorné stanovy, jež možno místním poměrům přizpůsobiti, jakož i návod k jich zadání (Výtah ze zák. o právu spolč.) zašle na požádání zdarma kancelář

„Propagandy“. První prací výboru nového spolku jest otevření kursu. Nejvíce obtíží působívá získání vhodné učitelské síly. Není-li v místě neb okolí zkušeného Esperantisty, který mohl by s úspěchem tuto čestnou funkci zastávati, nezbývá, než aby některý člen spolku, zabývající se již delší dobu Esperantem, vedl sám kurs po důkladné přípravě před každou hodinou. Případné pokyny v otázkách jazykových ochotně a obratem podá Lingva Sekcio Ústředního Svazu B. U. E. v Praze. Zájem věci a vážnost podniku vyžadují, aby výbor snažil se získati spolkovou místnost v přední restauraci nebo kavárně, není-li možno opatřiti si místnost soukromou; za učebnu pak hodí se nejlépe škola. Absolventům prvního kursu nutno poskytnouti příležitost k zdokonalení v Esperantu konversací a četbou při týdenních členských schůzích v místnosti spolkové. Zároveň pak třeba otevříti nový kurs pro začátečníky. — Nemalou péči musí věnovati výbor založení a stálému doplňování spolkové knihovny. (Výběr vhodných kněh a časopisů podáme v čísle příštím.) Poněvadž příjmy spolku z počátku nebývají veliké, a značnou jich část stráví přípravné práce, odporučuje se vybírati při členských schůzích zcela nepatrný příspěvek určený výhradně pro knihovnu. Na programu členských schůzí budiž vedle officielních sdělení a přátelské zábavy, která má býti pokud možno hned od počátku pěstována v Esperantu, zevrubné studium jazyka za vedení učitele a sledování současného postupu naší idee. Za vhodnou látku společné četby nejlépe jest zvoliti některou knížku sbírky: Esperanta Biblioteko Internacia, kterou pro její láci (24 h) může si opatřiti každý člen; přečtená látka budiž rozebrána po stránce mluvnické a pak vypravována. Mimo to upozorňujeme na literární články v učebnici Kühnlově, na beletrii a na rubriku Jazykový rádce v našem časopise. Vůbec jest úkolem těchto schůzí vzbuditi v členstvu neochabující lásku k Esperantu a touhu po dokonalém ovládnutí jazyka. Netřeba podotýkati, že stálý zájem o věc nutno živiti pobádáním ku praktickému upotřebení Esperanta, především v písemném styku s cizinou (viz adresy korrespondentů v každém čísle „Č. Č. E.“), podporovaném světovým svazem Universala Esperanto-Asocio (bližší ve II. roč.). — Pro začáteční kursy odporučujeme zmíněnou učebnici Kühnlovu. Založením spolku nepřestává povinnost propagovati Esperanto na dále způsoby v předu vytčenými; vhodným prostředkem k tomu jest také občasné uveřejnění zprávy v místním listě, že klub zašle každému na požádání (za náhradu porta) Klíč Esperanta a informační list o jeho významu a rozšíření.

Jest nepochybno, že nový klub nemůže zůstati vzdálen domácího hnutí esperantského a že hned na ustavující valné hromadě přijme návrh k přihlášení spolku ke středisku, kterým jest

ÚSTŘEDNÍ SVAZ BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.

Tím získá klub hmotně, požívaje četných výhod organisačních, ale také prospěje celku, neboť zmohutnění Unie znamená posílení rozmachu esperantského hnutí.

Stanovy tohoto ústředí jsou zasílány na požádání zdarma.

Poznámka k § 7.: Každý spolek dostává zdarma pro svou knihovnu officielní orgán „Č. C. E.", různé esp. knihy a pubikace Unií a redakcí časopisu vydávané. Členové spolků mají na nich slevy, na př.: *Methoda Kühnlova, Úplná methodická učebnice Esperanta* vázaná místo K 2·40 pouze 2 K, *Praha, ilustrita gvidlibro por turistoj* místo 60 h pouze 50 h, *Deveno kaj Historio de Esperanto* místo 60 h pouze 50 h, při hromadné objednávce alespoň 5 ex. *časopisu* místo po 3 K pouze po K 2·50, *propagační listy* 100 ex. 60 h, *Klíč Esperanta* (po 5 h) 100 ex. K 3·50, *Malá učebnička Esperanta* (po 10 h) 50 ex. K 3·50; dostávají dále za cenu výrobní *spolkový odznak* (při objednávce alespoň 10 ex. K 4·45), jednotné *legitimace*, určené pouze pro členstvo spolků sdružených po 2 h, mají slevu na *zkušební taxe* (7 K místo 10 K), při objednávce propagačních *nálepek* (1000 ex. 4 K) a t. d. Veškeré slevy na publikacích (franko) pouze za obnos předem zaslaný.

Pozn. k § 10.: Celoroční příspěvek organisační 40 h zapravují kluby samy za své členy; celý tento obnos platí se i za členy, kteří během roku přistoupili. Spolky, které v roce připojí se k Unii, platí příspěvek připadající včetně od čtvrtletí, v němž se přihlásily.

Pozn. k § 5.: Zkušební komise zasedá čtyřikrát ročně. Zkušební řád zasílá na požádání Ekzamena Komitato.

Pozn. k § 12. Odznakem Unie jest pěticípá zelená hvězda s písmenou E uprostřed v bílém poli formy kruhu. (Zák. chr.).

Do konce r. 1909 sdruženo v Unii na 50 spolků, z nichž:

BOHEMA PROPAGANDA SOCIETO ESPERANTISTA (B. U. E.)

jest lingvistický, zcela samostatný svaz, jehož účelem jest pěstovati znalost a šířiti známost Esperanta mezi Čechy v Předlitavsku v souhlase a v intencích Unie. Účelu toho dosahuje pořádáním veřejných přednášek a vyučování, spolupůsobením při zakládání nových a podporováním v propagační činnosti již stávajících spolků sdružených v B. U. E., knihovnou spisů propagačních a pomůcek k vyučování českých jakož i jinojazyčných, poskytováním látky o Esperantu české žurnalistice, podáváním informací o Esperantu, vydáváním knih, brožur a letáků a rozšiřováním propagačních tiskopisů, založením Zamenhofova propagačního fondu a pod. Úlohou činných členů jest pořádati alespoň jednou v roce ve svém

okolí přednášku nebo kurs Esperanta za případné podpory spolku. Činnost Propagandy vztahuje se na celé Předlitavsko. Roční příspěvek 2 K. *Každý český Esperantista, i ten, který jest již členem některého místního spolku, a kterému opravdu záleží na rozkvětu Esperanta, měl by považovati za svoji povinnost, ne-li činně, alespoň tímto nepatrným příspěvkem podporovati snahy tohoto sdružení!*

LIGA: BOHEMA ASOCIO ESPERANTISTA

sdružuje pouze jednotlivé Esperantisty české v Předlitavsku, kteří sídlí v místech, kde není spolků zastoupených v Unii, anebo kteří z různých důvodů nemohou nebo nechtějí připojiti se k místnímu spolku (tito přijímají se pouze po dohodě s tamním klubem); tak usiluje Svaz, aby počet Esperantistů českých mimo organisaci byl pokud možno nejmenší. Roční příspěvek 4 K (bez časopisu 2 K). Výhody: Zdarma „Č. Č. E. a odznak; bohatá knihovna, sleva při nákupu publikací vydaných B. U. E. a red. časopisu.

Nejstarší klub Esperantistů českých v Rakousku

ESPERANTISTA KLUBO EN PRAHA,

založený r. 1902, pořádá členské schůze každou středu v rest. „U Donátů“ II. Spálená ul. Knihovna čítá již 500 svazků. Roční příspěvek 4 K (bez časopisu 2 K).

Ostatní sdružené spolky sídlí v Praze: Akademia Esperanto-Klubo, Studenta Rondeto, Klubo de Bohemaj Kelneroj, Stelo de Espero. Laborista Klubo, Klubo en Praha VIII., v Karlíně (Studenta Rondeto), na Smíchově, na Král. Vinohradech (Klubo, Rondeto), na Žižkově, v Plzni (Klubo, Laborista Klubo), v Č. Budějovicích, v Kuklenách, v Proseku, v Hradci Králové, v Praskačce, v Oseku u Rokycan, v Mladé Boleslavi, v Trutnově, v Kolíně, v Písku, v Hostomicích, v Pardubicích, v Nebahově, v Hořovicích, v Táboře, na Vsetíně, v Soběslavi, v Č. Brodě, ve Lhotě Šárové, v Nových Dvorech, v Nové Pace, v Roudnici, v Chocni, v Kutné Hoře, v Železném Brodě a ve Vídni.

Veškeré zásilky buďtež adresovány:

1. *pro Ústřední Svaz:* Centra Asocio Bohema Unio Esperantista, Praha I. 342. Kavárna „Union“. Ferdinandova tř. 29. (Ústní informace v kanceláři a učebně v Praze II. Vodičkova ul. 38.)!

2. *pro „Propagandu“:* Bohema Propaganda Societo Esperantista, Praha II. Vodičkova ul. 38.

3 *pro Svaz jednotlivců:* Praha I. 342. Kavárna „Union“.

Každý spolek nechť ve vlastním zájmu oznámí na místním poštovním úřadě adresu spolku, jakož i osoby oprávněné přijímati rekomandované a peněžní zásilky.

„Propaganda“.

INFORMAJ RAPORTOJ PRI BOHEMA NACIO.

Karegaj gefratoj Slavoj!

Ni ricevis Vian publikan leteron de 30./10. 1909 kaj tralegis ĝin laŭte en nia kunsido. Plej ĝojajn sentojn ĝi elvokis en niaj koroj. Ni resalutas Vin plej kore, amindaj geparenculoj! Vivu longe, vivu feliĉe! Ni ĉiam sekvas kun amo, kun simpatio Vian sorton, fiereco de slava gento!

Estu fortaj, estu viglaj!

Ni Esperantistoj laboras por la homara paco, sed ni ĉiam memoras, ke pacemo ne estas preteco submeti senvorte kaj sendefende sian kapon sub la ekbatoj de malamikoj, dezirantaj Vin ekstermi aŭ sklavigi.

Ne, ni devas esti pacemaj, ni devas neniam mem komenci malpacon kun iu ajn, sed ni ankaŭ ne devas al iu permesi senvorte kaj senpune nin ofendi, nin premi.

Vivu paco! Vivu pacemaj popoloj! Vivu noblaj, viglaj, fortaj, uzantaj sian forton por celoj de paco, civilizacio kaj necesa memdefendo!

Inĝeniero Nikolo Kazi-Girej. Sekretario: M. Michajlovský.

Tiun ĉi leteron ricevis en lastaj tagoj la Centra Asocio B. U. E. de Manĝura Esperanta Societo. En ĝi vidiĝas sentoj de fratoj slavaj, de fratoj esperantistaj, kiuj elmontras sian vidpunkton rilate ideon de esperantismo kaj ankaŭ de vero - justeco. Vidante en ĝi pravigon de niaj ideoj neniom diferencantaj, ni plezure uzas ĝian tekston por motivi la celon de niaj „informaj raportoj."

BOHEMOJ EN LA TUTMONDA KONCERTO.

Jam de la V. jarcento estas la Sudetaj landoj scenejo de la grandioza historio de la plej okcidenta slava gento, nacio bohema, kies majesta gloro, terura suferado kaj mirakla reviviĝo ne havas, ne havis kaj ne havos similajn. En tempoj de sia politika memstareco ĝi portis torĉon de monda kulturo fondinte en sia ĉefurbo Praha la unuan mezeŭropan universitaton (1348) kaj naskinte la plej grandan batalanton, martiron por libereco de homa konscienco, Magistron Hus. Eĉ suferante jam sub la fremda jugo ĝi donis al mondo en XVII. jarcento patron de moderna pedagogio, Komenský — Comenius, prave nomatan „instruisto de la nacioj". Nedetrueblan vivecan forton pruvas ĝia revekiĝo el nevola ducentjara letargia dormo, jus kiam la malamikoj ĝin konsideris mortinta. Dobrovský, filologo, patro de slavistiko, Kollár, poeto, nobla heroldo de slava reciprokeco, Palacký, historiografo, patro de la nacio, kaj aliaj „vekantoj", potence disbatis katenojn, per kiuj la boheman nacion perforte sklavigis la malamika aŭstria registaro post la malfeliĉa batalo sur Blanka Monto (1620) Danke ĉi tiujn

heroojn de spirito, kies nomoj restos ĉiam sanktaj en buŝo de la dankema popolo, releviĝis la mirinda nacio el sia terura humiliĝo kvazaŭ la mita fenikso el propra cindro. Granda epoko naskas grandajn virojn. Tia estis dum ĉi tiu matenruĝo de nova bohema ekvivo nia plej glora ĵurnalisto, sentima batalanto kontraŭ viena pereiga centralismo, martiro por politika rememstariĝo, Havlíček. Kaj de tiu renaskiĝa tempo dum unu sola jarcento (XIX.) faris Bohemoj tiajn progresojn, ke ili atingis kelkarilate eĉ superis nivelon de tutmonda kulturo, Smetana, Dvořák en la muziko, Manes, Brožík, Mucha, Aleš en la pentrarto, Čech, Neruda, Vrchlický en poezio, Purkyně, Zenger, Albert en scienco; kaj arego da aliaj mondfamaj korifeoj bohemaj liveris multon al moderna civilizacio.

Bohema nacio ĉiam sekvas nun fervore vojojn de kultura progreso kaj ĉiu nova ideo trovas en ili senlacajn propagandistojn kaj entuziasmajn defendantojn. Nemire, ke ankaŭ la altan celadon de esperantismo ili ne malatentis. La bohemaj Esperantistoj estas proporcie al tiuj de ceteraj nacioj se ne pli, certe egale multenombraj, kaj modele organizitaj en sia Centra Asocio Bohema Unio Esperantista, kiu aranĝis en jaro 1909 sukcesan kongreson de bohemaj samideanoj. Laŭ brila ekzemplo de nia Majstro Zamenhof ili pasie amas sian karan patrujon kaj *ĵaluze gardante sian nacian individuecon kaj honoron*, ili penas laŭ vero informadi fremdlandon pri bohema vivado kultura kaj politika. En tiu ĉi rilato ili volas utile servi al sia nacio publikigante en revuo „Časopis Českých Esperantistů“ kaj en aliaj esperantaj ĵurnaloj informajn artikolojn. Same ili faras en gazetoj fremdlandaj per afabla helpo de alilingvaj samideanoj — ĉi tiuj akceptu nian koran dankon — kiuj tradukas iliajn esperantajn raportojn nacilingven. Kiel ŝatas fremdlandaj ĵurnalistoj tiun ĉi laboron, montras krom aliaj atestoj plej bone redakcio de Svenska Dagbladet, dankanta por niaj informoj pri tumultoj en Praha (1908) kaj konfesanta, ke la eksterlanda ĵurnalaro estas devigata vole nevole ĉerpi sciigojn pri bohema nacio el venenitaj putoj germanaj Bohemaj Esperantistoj eldonis bonegan informilon: Praha - Ilustrita Gvidlibro por Turistoj, kiu estis honorita de U. E. A. dum la V. Kongreso per la unua premio. (63 pĝ, 44 il., afr. du int. respondkuponoj. Praha I. 342. Kafejo „Union“). *K. Procházka.*

(Překlad):

Již od V. století jsou země Sudetské jevištěm velkolepé historie nejzápadnějšího slovanského kmene, národa českého, jehož velebná sláva, hrozné utrpení a zázračné znovuzrození nemá sobě, neměla a nebude míti podobných. V dobách své politické samostatnosti třímal pochodeň světové kultury, založiv ve svém hlavním městě Praze první středoevropskou universitu a zrodiv největšího bojovníka, mučedníka za svobodu lidského svědomí, Mistra Husa.

I když trpěl již pod cizím jhem, dal světu otce moderní pedagogie Komenského, právem nazývaného učitelem národů. Nezničitelnou životní sílu dokazuje jeho probuzení z nedobrovolného dvěstěletého lethargického spánku, právě když jeho nepřátelé se domnívali, že jest na vždy mrtev. Dobrovský, jazykozpytec, otec slavistiky. Kollár, básník a vznešený hlasatel slovanské vzájemnosti, Palacký, dějepisec, otec národa a jiní buditelé mocné rozbili řetězy, kterými český národ násilně zotročila rakouská vláda po nešťastné bitvě na Bílé Hoře. Dík těmto rekům ducha, jejichž jména zůstanou povždy svatými v srdci vděčného národa, zvedl se podivuhodný národ ze svého strašného ponížení jako báječný Fenix z vlastního popele. Veliká doba rodí veliké muže. Takovým byl za těchto červánků nového českého ožití náš nejslavnější žurnalista, neohrožený zápasník proti vídeňskému zhoubnému centralismu, mučedník za politické osamostatnění, Havlíček. A od této doby znovuzrození za jediné století učinili Čechové takové pokroky, že dosáhli, v mnohém ohledu pak i převýšili niveau světové kultury. Smetana, Dvořák v hudbě, Mánes, Brožík, Mucha v malířství, Čech, Neruda, Vrchlický v básnictví, Purkyně, Albert, Zenger ve vědě a veliká řada jiných slavných českých výtečníků přispěli značně k povznešení moderní civilisace.

Český národ vždy nyní sleduje s nadšením cesty kulturního pokroku a každá nová myšlenka nalézá v něm neúnavné propagatory a nadšené zastance. Není divu, že neopomenuli ani vysokých tužeb esperantismu. Čeští Esperantisté jsou v poměru k Esperantistům národů ostatních, ne-li četnější, zajisté stejně četní a vzorně zorganisováni ve svém Ústředním Svazu Bohema Unio Esperantista, který uspořádal r. 1909 úspěšný kongres českých přátel Esperanta. Podle skvělého příkladu našeho Mistra Zamenhofa nadšeně milují svou drahou vlast a úzkostlivě střežíce svou národní individalitu a čest, snaží se informovati podle pravdy cizinu o českém životě kulturním a politickém. V tomto ohledu chtějí sloužiti užitečně svému národu, uveřejňujíce ve své revui „Časopise Českých Esperantistů“ a i v jiných esperantských časopisech informační články. Stejně činí v listech cizozemských, dík laskavé pomoci přátel — nechť tito přijmou náš upřímný dík — kteří překládají jejich esperantské zprávy do národních jazyků. Jak si váží cizozemští žurnalisté této práce, ukazuje kromě jiných dokladů nejlépe redakce časopisu „Svenska Dagbladet“, děkující za naše zprávy o bouřích v Praze (1908) a doznávající, že cizozemské časopisectvo jest nuceno chtěj nechtěj čerpati zprávy o českém národě z otrávených studní německých. Čeští Esperantisté vydali výtečnou pomůcku informační: Praha, Ilustrita Gvidlibro por Turistoj, která byla poctěna světovým svazem Esperantistů U. E. A. při V. kongresu první cenou. (63 str. 44 obr. Vypl. 60 hal.). Praha I. 342.

Z CELÉHO SVĚTA.

Pro neznalost cizích jazyků nebylo dosud lze navazovati styky mezi železničními úředníky, kteří zajisté v prvé řadě prakticky nejen písemně, ale i ústně mohli by znalost pomocného jazyka uplatniti. Koho nezajímaly by způsoby řešení otázek sta-

vovských v cizině, zařízení organisační, služební předpisy a pod.? Přiblížením se k cizině získaly by i časopisy odborné, jimž dostávalo by se přímých, věrohodných zpráv ze všech dílů světa. O prospěchu, který by dráhy samy Esperantem získaly, netřeba se zmiňovati, ušetřily by peněz vydávaných dosud za překlady i času, tak že záležitosti služební mohly by býti obratem vyřizovány. Že správy drah o prospěchu Esperanta pro službu železniční s cizinou uvažují, viděti z ankety konané dne 24. června 1908 v ministerstvu železnic, kdy ředitel dráhy Vídeň-Aspang vrchní inspektor Jan Herdegen horlivě doporučoval, aby dorost úřednický učil se na projektovaných učelištích též Esperantu. Snahy o sdružení železničního úřednictva různých států uplatnily se na posledním světovém kongresu Esperantistů v Barceloně, kde za přítomnosti zástupců z Ameriky, Francie, Anglie, Dánska, Rakouska, Ruska, Švedska, Německa a Hollandska bylo založeno **Mezinárodní sdružení železničních úředníků-Esperantistů** „Internacia Asocio de la Esperantistoj-Fervojistoj" (I. A. E. F.), jehož úkolem jest vedle propagace Esperanta v řadách úřednictva vydati odborné názvosloví esp., usnadniti výměnu nových idei odborných, jakož i vynálezu, vydávati adresář, usnadniti výměnu dítek železničníků na dobu prázdnin, opatřiti výhody a usnadniti účast na příštích světových kongresech esper., při nichž budou též konány sjezdy železničníků. Roční příspěvek (do konce 1910) Sm 0·50 (K 1·20) budiž zaslán pokl. p. Georges Bontempsovi (staciestro en Parennes par Sillé-le-Guillaume, Sarthe (Francujo). Orgánem spolku jest měsíčník „Le Monde Espérantiste". (Roční předplatné 2 K. Paris, rue Sophie-Germain 3). Bližší informace sdělí delegáti pro Rakousko pp. J. Schwarz v Sarajevu a Rud. Sackmauer, adj. c. k. státních drah v Plzni, Škrétova ul. 48. — **Mezinárodní kongresy** stále více všímají si rozvoje Esperanta a přijímají je za řeč jednací: Na XVI. mezinárodním lékařském sjezdu v Budapešti 1909 referovali esperantsky dr. Konst. Sidlovskij z Moskvy, dr. C. Caillaud z Monte Carla a dr. Alexej Šestakov z Vjeneva: ostatní z deseti přihlášených esp. referátů odpadly, neboť, jak známo, čeští a rumunští lékaři kongresu se nesúčastnili. Poslední odůvodnili neúčast memorandem sepsaným v Esperantu. — Současně pořádaný kongres psychologů v Ženevě zařadil Esperanto mezi ostatní oficielní jazyky a již ve schůzi, při níž jednáno o terminologii psychologické, použili čtyři účastníci Esperanta k ústní debatě. — IV. latinsko-americký lékařský sjezd v Rio de Janeiru projevil v resoluci sympathie k Esperantu a doporučil jeho užívání pro díla určená potřebě mezinárodní. — Stejně přijal a doporučil Esperanto II. výroční sjezd Mezinárodního svazu vegetarianů v Manchestru, jehož účastnili se zástupci osmi států. — Na rakouském sjezdu přátel slepců (v Brně) promluvil o vý-

znamu Esp. pro slepce F. Podloučka, jednatel spolku německých Esperantistů, načež na doporučení předsedy cís. rady F. Pawlika. ředitele zemského ústavu pro slepce v Brně, vysloven dík iniciatorům hnutí za uvedení Esperanta do těchto ústavů. — Orgán **mezinárodního svazu lékařů** „Voĉo de kuracistoj", který čítá již přes 1000 členů, uveřejňuje velmi zajímavé odpovědi odborníků ze všech států na otázky kladené anketou: o nedělním klidu lékařů a o povinném zachovávání tajemství. V č. 9. II. bylo uveřejněno obsažné pojednání o českém časopisectvu lékařském z péra dr. Jos. Sedláčka. — **Internacia Varietea Esperantista Ligo.** Pod tímto názvem byl založen svaz artistů všech zemí za účelem usnadnění jich mezinárodních styků na vzájem a se správami divadel. O Esperantu uveřejňuje podrobné zprávy odb. časopis „Program", který obsahuje v každém čísle kurs Esperanta redigovaný C. Schwarzem. Sídlo svazu jest v Brombergu (Německo), Neuer Markt, 8. — **VI. Světový kongres Esperantistů** bude se konati od 14.—20. srpna 1910 ve Washingtoně (Amerika). Officielní zprávy bude přinášeti časopis „Amerika Esperantisto" (Chicago, 186. Fortieth str.). Roční předpl. 5 K na letošní rok sníženo. – Správní výbor mezinárodního spolku pro **rozvoj obchodních nauk** vybízí ve svém orgánu čtenáře, aby redakci sdělili, přejí-li si zavedení Esperanta do revue. Esperantem byly by podávány výtahy obsažných prací. (Adr. A. Junod, Bern, Svisujo). — Revue francouzského **Touring-Clubu** přinesla obsažný referát o Barcelonském kongresu z péra prof. Carta. — Na 200 Esperantistů navštívilo 17. října m. r. za ved.ní E. Archdeacona **vzduchoplaveckou výstavu v Paříži,** kde naši stoupenci Aimé a Bouché sami Esperantem pod.ávali vysvětlení o svých létadlech. — Pařížský klub uspořádal 24. října v sále Athénée St.-Germain propagační slavnost. — Svaz pro povznesení návštěvy cizinců v Angers vydá **průvodce** redigovaného francouzsky, anglicky a esperantsky. Kniha bude rozdávána zdarma. (Dr. E. Galard, prezid. de Klubo en Angers). — **Esperanto na jevišti.** V pařížském divadle „Folies Bergères" vzbudilo zájem esperantské představení parodistů bratří Schwarzů. Na dotaz k divákům, jsou-li přítomni Esperantisté, bylo jim odpovídáno se všech stran: Parolu esperante! Pařížské denníky zaznamenaly tento nový doklad o znalosti Esperanta. — Škola moderních jazyků ve **Frankfurtě** (R. Rübsamen) vyučuje Esperantu a zve cizí Esperantisty k návštěvě. — Mnohé německé firmy vydaly nové **katalogy v Esperantu**: Seidel & Neumann (psací a šicí stroje), Hüttig A.-G. (fotografické aparáty), Rüger (čokoláda), H. Zeitz, Dresden (orientálská továrna cigaret) a mn. j. — Ve dvou **saských** městech, kde dosud vyučovalo se Esperantu v měšťanských školách jako předmětu vedlejšímu, bude mu nyní vyučováno jako řádnému (Döhlen, Dauben). Rovněž v Brunšviku vyučuje se mu ve školách. — Koncem listopadu m. r. uveřejnila

správa saského státního učiliště Esperanta v Drážďanech výkaz, dle něhož navštěvovalo 45 kursů toho roku pořadaných celkem 1707 posluchačů. Knihovna, umístěná v nové budově parlamentu, obsahuje téměř celou literaturu našeho jazyka: netřeba podotýkati, že knihovny bylo co nejvíce používáno. — V **Drážďanech** přijalo Esperanto 160 firem pro korespondenci s cizinou. — Výbor německého svazu informuje redakce předních časopisů o hnutí esperantském měsíčníkem „**Korrespondenz**“. — V Lipsku založena ústřední prodejna „Centra komercejo por Esperanto“ f-y **J. Heyn** (Thomasring 6.), která vydává čtrnáctidennik „La Duonmonata“ redigovaný K. Steierem. Žádejte ukázkové číslo! — Roku 1907 bylo v **Německu** 40 spolků, r. 1908 již 83, r. 1909 vzrostl počet jich na **212**. Svaz těchto spolků G. E. A. dělí se na sekci východoněmeckou, západoněmeckou, saskou a bavorskou. — **V Bukurešti** (Rumunsko) byly zahájeny kursy veřejné, kurs pro žáky, pro slepce a pro typografy. — I. kongresu Esperantistů v **Rumunsku**, pořádaného začátkem srpna m. r., súčastnili se krom Rumunů též Bulhaři, Srbové a Rusové. Mimo jiné přijato založiti svaz podunajských Esperantistů, svaz obchodníků a průmyslníků a žádati ministerstva o zavedení Esperanta do učebné osnovy. Deputaci kongresistů vedenou dr. Robinem přijala královna Alžběta na zámku Peleši. — **Rumunskou královnu** Carmen Sylvu (Alžbětu) požádal prostřednictvím správy slepeckého ústavu Vatra Luminoása rumunský svaz Esperantistů o výhradné právo ku překladu jejích děl a o protektorát. Královna nejen vyhověla žádosti Svazu, ale přihlásila se i do řad horlivých Esperantistů a sama se snaží, Esperanto si osvojiti. Jest známa ochota, s níž královna vyšla vstříc propagátorům, kteří v jejím ústavu slepců vyučili chovance Esperantu. — V **Londýně** sešlo se na 1500 Esperantistů při loňské přehlídce loďstva v „Bílém Městě“. Tato příležitost byla plně využitkována ku propagandě Esperanta mezi cizími hosty. — Královská Kolej Chirurgická v Dublíně rozhodla jednohlasně, aby Esperanto bylo vloženo do **programu přijímací zkoušky** mezi jazyky, z nichž mají kandidáti voliti. — **Veřejná knihovna** v Bradfordu (Anglie) otevřela esperantské oddělení. — Cenné služby prokazuje Esperantu Harrison Hill přednesem svých **esperantských písní** na velikých koncertech: při sedmé výroční schůzi správců anglických škol, pořádané za účasti 4000 osob v Queen's Hall, byl odměněn bouří potlesku. — Městská rada v Louhans (Francie) projevila žádost, aby Esperanto bylo vloženo do učebné osnovy **veřejných škol**. — Valná hromada **dánských** Esp. v Aarhuse uznala za vhodno pracovati společně se Švédskem, Norskem a Finskem; orgánem všech zvolen časopis „Dana Esperantisto“. — Z Helsingborgu (Švédsko) byla vypravena loňského roku **exkurse 8 žaček**, které navštívily přední kluby esp. v Německu. — Esp. klub v Kristianii

(Norsko) uspořádal v říjnu četně obeslanou výstavu. — Schůze zástupců U. E. A. v Belgii rozhodla starati se o získání esperantských **průvodců** k letošní světové výstavě v Bruselu. — V pařížských časopisech Le Petit Journal, Le Petit Parisien a j. objevují se stále články ze světa esperantského: významnou byla esperantsky tištěná zpráva známého vzduchoplavce Archdeacona na titulní straně **Le Matinu** s mluvnickým doprovodem. Týž přednášel v Orléansu o Esperantu a vzduchoplavbě za přítomnosti starosty města, předsedy Aeroklubu a svazu cizineckého. — Klub Esperantistů v **Le Creusot,** kde jsou známé francouzské železárny, zvolil jeden z místních žurnálů za oficielní orgán Svazu Burgundských 20 spolků a uveřejňuje v něm krom officielních zpráv kurs Esperanta. — **Subvenci** 500 fr. věnovala městská rada v Creusotu (Francie) ku přípravám III. sjezdu burgundských spolků esperantských. — V **Plevně** (Bulharsko) přednášel o Esperantu H. Krestanov před spolužáky vyšších tříd gymnasia; na 150 posluchačů žádá o povolení kursu. Místní list „Istina" uveřejňuje pravidelně zprávy o našem hnutí. — III. **Sjezd Bulharských Esperantistů** konal se v Plevně koncem července m. r. za účasti 150 osob.

(Zprávy z ostatních zemí příště.)

EN „GARDENO DE LA MORTINTOJ".

El „Staré pověsti české" (Antikvaj legendoj bohemaj).

Malnova epoko pasis kaj multo ŝanĝiĝis en hebrea kvartalo [1]) de Praha. Severa izolado [2]) ĉesis, la pordegoj malaperis, la kvartalo mem aliformiĝis kun la stratoj, domoj kaj loĝantoj.

Sole la antikva-nova sinagogo konservis sin en originala formo, neŝanĝite kaj kun ĝi meze de modernaj domoj silenta „ĝardeno de la mortintoj" (tombejo). Tie ĉi kunvenis ĉiuj pasintaj generacioj de estinta antikva hebrea kvartalo, de plej malnovaj epokoj, kiam laŭdire ankoraŭ ne ekzistis [3]) Praha, ĝis la tempo,

[1]) Hebrea kvartalo estis parto de kvartalo „Staré město" en Praha. Ses pordegaj turoj, kiuj devis esti dum semajno de Paŝioj dum tago kaj nokto fermitaj, izolis ĝin de la kristana kvartalo. En la gheto mem estis ĉio alia, aliaj konstruajoj, dum mezepoko prefere el ligno konstruitaj, malpuraj stratoj, mallumaj kortoj; tie vivis sole hebreoj, kiuj eĉ laŭ kostumo distingis sin de aliaj urbanoj; la plej frapanta estis ilia ĉapelo kun flava rando antaŭe, kaj mantelo, sur kiu ili devis porti flavan aŭ ruĝan rondon el drapo.

[2]) Hebreoj havis permeson vivi sole en apartigita kvartalo (gheto).

[3]) Oni supozis tiel laŭ unu epitafo, kie troviĝis dato 606; sed estis konstatita, ke tio signifas propre jaron 1606.

kiam tie ĉi lastafoje okazis „koure" (tombigo) kaj kiam oni lastafoje [1]) preĝis „kadiŝ" (preĝo por mortintoj) super malfermita tombo. Sub la ombro de siringaj arboj kaj arbustoj elstaras amaso da ŝtonaj monumentoj [2]), simplaj aŭ komplikitaj, plataj tabuloj rekte starantaj aŭ klinitaj en formo de tegmento. Kaj sur ĉiuj oni vidas diversajn simbolojn: vinberaron, kiel signon de hebrea deveno, lavujon montrantan la tombon de posteulo el generacio de Levi, manojn, emblemon de la gento Aron. Jen la portreto de virgulino, jen la signo de leono, lupo, cervo kaj multe da aliaj bildoj laŭ propra nomo de la mortinto.

Ĉie surskriboj per hebreaj literoj, mallongaj aŭ sen sinkopoj, pri la nomo kaj generacio, pri la morto kaj kun anonco pri la mortinto. Jen estas nomoj diversaj kaj strangaj: hebreaj, germanaj kaj el pli malnova epoko, el 16. centjaro, kiam hebreoj plejparte aliĝadis al bohema nacio, eĉ multe da nomoj bohemaj. Tie hebreo Krása ripozas, tie Čech, Černý, jen hebreino Sladka, Cárka, Mamila, Libuše, Sláva, jen Nezamysl, Máta, Vlk, apude Dobruška, kaj multaj kaj multaj. — — Dum malnovaj epokoj, kiam oni ankoraŭ tombigadis tie ĉi, metadis hebreoj sur la monumentojn, sed ĉiam sekrete, diversajn monerojn, almozon por malriĉuloj, kiuj hontis publike peti subtenon aŭ almozon. Nun kuŝas sur iuj monumentoj ŝtonetoj, jen pli multe, jen pli malmulte, sed ĉiuj por esprimo de la honoro. Kiu el kredantoj vizitos la tombon, tiu metos tien ŝtoneton, kaj iliaj amasetoj montras, kiu el mortintoj vivas en la memoro ankoraŭ kaj al kiu oni benas: „Seĥer Zaddik livroĥo" (Estu benata memoro de justulo). — —

Ĉiuj generacioj de estinta hebrea kvartalo kunvenis tie ĉi: malriĉaj, riĉaj, forgesitaj eĉ eminentaj homoj de tiu raso. Jen ripozas scienculo rabeno Abigdor Karo († en 1439), verkinto de elegio pri granda mortigado dum la tempo de reĝo Venceslao IV., tie ĉi ripozas Mordechai Maizl, filo de Ŝalum, granda meceno de samreligianoj, jen kuŝas glora Jehuda Lev ben Bezalel († en 1609) kaj aliaj famaj [3]) viroj de hebrea civito.

Ĉiuj ripozas sub la ombro de odorantaj arbustoj kaj nenio maltrankviligas ilian dormon. Sed kuŝas tie unu, kiu ne ricevis

[1]) en 1781 (dum regado de Josefo II., kiam hebreoj fariĝis liberaj.

[2]) ĉirkaŭ 28.000 tombŝtonoj grupigitaj senregule kaj duone enteriĝintaj. (Laŭ „Praha, ilustrita gvidlibro por turistoj." Prezo 60 h.)

[3]) ekzemple konata kabalisto Aaron Spisa, bibliofilo Rabbi Oppenheim, kies biblioteko troviĝas nun en Oxford, kronikisto kaj matematikisto Davis Gans, amiko de Keppler kaj de Tycho de Brahe, poste Salomon del Medigo, disciplo de Galileo Galilei k. t. p. (Rim. d. t.)

agrablan ripozon en „ĝardeno de mortintoj", kaj pia „Ŝalom aleĥem" (Ripozu en paco) vane blovas super lia forlasita tombo.

Tiu hebreo en la juneco fariĝis renegato. Li akceptis kristanan religion kaj fariĝis pastro. Li estis kapelano ĉe katedralo de st. Vito. Sed poste, kiam la horo de morto estis proksima, li rememoriĝis pri sia deveno kaj ekdeziris ripozi en „ĝardeno de la mortintoj" en hebrea kvartalo Ĉar tie estis tombigita juna hebrea knabino, kiun li amis dum la juneco. Kaj li mortis kiel hebreo kaj hebreoj tombigis lin laŭ lia deziro apud la tombo de la junulino al li kara. Sed la ripozon, kiun li malmulte ĝuis dum sia vivo, li eĉ ne ricevis en la tombo. En ĉiu nokto li levis sin kaj devis iri al rivero Vltava, kie atendis lin fantoma remisto-skeleto kun ŝipeto. Kaj dum mallumo aŭ dum luna brilo ili veturis en tiuj noktoj al kontraŭa bordo. Tie la pastro eliris kaj lia remisto akompanis lin supren ĝis la reĝa kastelo sur Hradčany al preĝejo de sankta Vito. Tie hebreo-pastro sidiĝis al orgeno kaj ludis; la skeleto piedpremis la blovilaron. Piaj liturgiaj kantoj, pentaj psalmoj sonadis tra silenta kaj malluma katedralo. Per tiuj kortuŝantaj sonoj la pastro pentis kaj de Dio petis pardonon. Sed ne plenumitaj sonis fervoraj, doloraj petoj. Kiam la unua horo post la noktmezo eksonis sur turo de la preĝejo, la orgeno eksilentis, kaj malĝoje revenadis la orgenisto malsupren al la rivero. La skeleto denove transveturigis lin kaj la pastro rekuŝiĝis en sian tombon sur tombejo de siaj avoj, por ke li morgaŭ dum la nokto denove releviĝu kaj veturu trans la riveron kaj ludu ĉe sankta Vito pentajn psalmojn kaj kantojn por ricevi pardonon. —

Trad. Arch. C. Nebuška.

Dr. L. L. ZAMENHOF.

(K jeho jubileu dne 15. prosince 1909 přednesl na slavnostním večeru Klubu Esperantistů v Plzni dne 7. pros. a Ústředního svazu B. U. E. v Praze dne 15. prosince 1909 K. Procházka.)

Esperantisté celého světa slaví na sklonku letošního roku veliký svátek. Tvůrce jejich řeči a otec myšlenky sbratření lidstva na základě jednoho pomocného jazyka dosahuje dne 15. prosince r. 1909 padesátého roku svého života. Také všechny české kluby esperantské loyalně druží se k ostatním 1600 spolkům roztroušeným po celé zeměkouli a vzpomínají svého drahého Mistra ve Varšavě.

Připomeneme si dnes několik dat z jeho života, stručně vylíčíme jeho dílo a nastíníme jeho povahu a význam. Nechceme ovšem a také nedovedeme podati celou biografii Mistrovu, vědouce

dobře, že nikdo není k tomu způsobilejší než on a že nikdo nezná lépe historii Esperanta, které je těsně spjato s jeho životem, ano, které jeho život cele vyplňuje, než-li Mistr sám. A také mimo to, co o sobě sám píše v listě k Borovkovi, není mnoho veřejně známo.

Čteme pak v tomto dopisu: »Narodil jsem se v Bjelostoku v gub. grodenské v Polsku. Toto místo mého narození a mých dětských let dalo směr všem mým budoucím snahám. V Bjelostoku obyvatelstvo sestává ze čtyř různých živlů: Rusů, Poláků, Němců a Židů. Každý z těchto živlů mluví vlastním jazykem a chová se nepřátelsky vůči národnostem ostatním. V takovém městě více než jinde vnímavá povaha pociťuje tíživé neštěstí různojazyčnosti a přesvědčuje se při každém kroku, že různost jazyků jest jedinou, aneb alespoň hlavní příčinou, která rozděluje lidskou rodinu a štěpí ji na nepřátelské strany. Vychovávali mne jako idealistu, učili mne, že všichni lidé jsou bratří, a zatím na ulici a na dvoře, vše při každém kroku dávalo mi cítiti, že není lidí: jsou pouze Rusové, Poláci, Němci, Židé atd. To vše nesmírně trápilo mou dětskou duši, ačkoliv mnozí snad se budou usmívati nad tímto »světobolem« dítěte. Poněvadž se mi tenkráte zdálo, že »velcí« mají jakousi všemohucí sílu, říkal jsem si, že až budu »velký«, rozhodně odstraním toto zlo.«

Myšlenka jednoho lidského jazyka opanovala Zamenhofa již v nejútlejším mládí; velmi záhy však nabyl přesvědčení, že takovým jazykem může býti jen nějaký neutrální, nenáležející žádnému z národů nyní žijících. Když pak z reálky bjelostocké přešel do druhé třídy gymnasia ve Varšavě, upoutaly ho klasické jazyky, a tu blouznil o tom, že jednou bude jezditi celým světem a plamennými slovy vybízeti lidstvo, aby oživilo některý z těchto jazyků pro společné užívání. Brzy však nahlédl, že to jest nemožné a počal nejasně sniti o novém, umělém jazyku. Při prvních pokusech však zarážely jej takové obtíže stavby jazyka a ohromnost materialu slovníkového, že utvořiti nový jazyk zdálo se mu prací nad lidské síly. Jazyku německému a francouzskému učil se již v dětství než teprve v 5. třídě gymnasia, kdy počal se učiti angličině a srovnávati její jednoduchou mluvnici s přenesnadnou a složitou gramatikou latinskou a řeckou, vzešlo mu světlo a on poznal, co v řeči jest zbytečného, až dospěl k mluvnici, obsahující bez újmy jazyka jen několik stránek. V šesté pak neb sedmé třídě uvědomil si tvořivý význam předpon a přípon a na základě tohoto poznání zjednodušil nyní slovník tak, jako dříve mluvnici. Roku 1878 byl jazyk více méně hotov, ačkoliv mezi tehdejší »lingwe universala« a nynějším Esperantem byl ještě veliký rozdíl. Práce mladého badatele nezůstala jeho okolí utajena. Jeho spolužáci, oktaváni, počali se učiti novému jazyku, který je vábil ideou a neobyčejnou snadností. Dne 15. prosince 1878 slavili všichni spo-

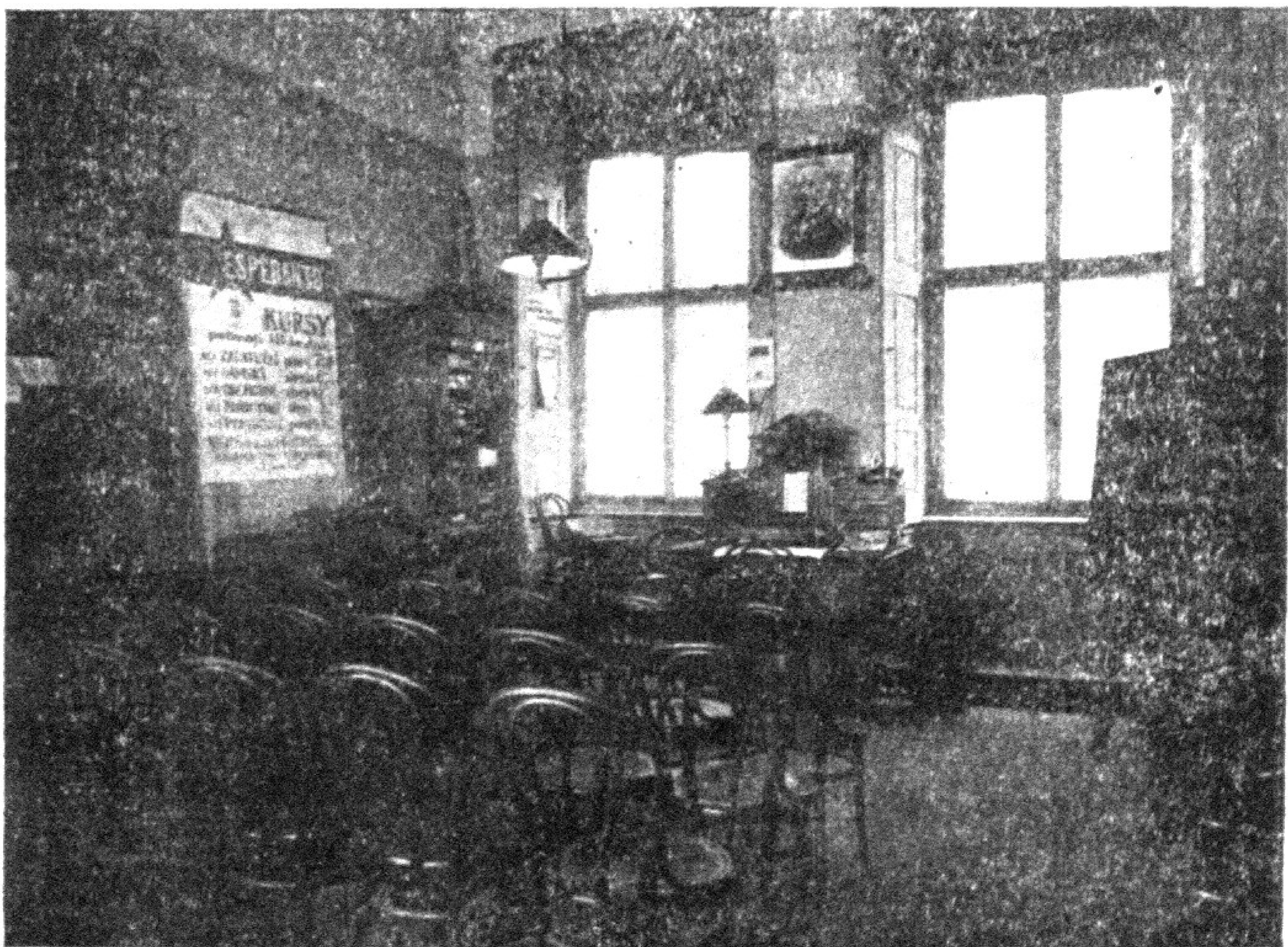
lečně vznik nové řeči přednáškami v ní proslovenými a nadšeným zpěvem hymny o sblížení národů. Na stole mimo gramatiku a slovník leželo několik překladů v novém jazyku.

Tak minula první perioda nové řeči. Skončiv studia na gymnasiu rozhodl se Zamenhof nevystoupiti ještě veřejně se svou prací a to tím spíše, když viděl, že jeho kolegové snažíce se rozšířiti nový jazyk, zakoušejí jen posměchu a proto jej a jeho tvůrce opouštějí. Po 5½ roku svého pobytu na universitě nikdy nemluvil s nikým o svých záměrech. Byla to doba trudná. Ukrytost jej tížila; jsa nucen pečlivě skrývati své myšlenky a plány, nikam téměř nevycházel, ničeho se nesúčastňoval a nejkrásnější doba života — léta studentská — uplynula mu velmi smutně. Pokusil se sice někdy rozptýliti chmurné myšlenky ve společnosti, ale cítil se tam jako cizincem a odešel. Občas jen ulevil svému srdci nějakou básní v novém jazyku. Takovou jest dojemná báseň, vložená na konec první brožury v Esperantu. Nadepsána jest »Mia penso« a Zamenhof v ní želí ztráty svého mládí pro novou myšlenku. Není-li jí souzeno zvítěziti, nechť raději skolí ho smrt v blahé naději a ušetří ho tak bolesti. Po šest roků pracoval, zdokonaluje a zkoušeje své dílo překlady a pracemi původními. Zejména bylo nutno oživiti nový jazyk vlastním, zvláštním duchem a dáti mu vlastní život. To se mu plnou měrou podařilo jakož i snaha uspořádati jazyk tak, aby i člověku nezasvěcenému byl pomocí malého klíče srozumitelný a tak se hodil hned k užívání, nehledě k tomu, přijme-li ho svět čili nic.

Dokončiv universitu počal Zamenhof lékařskou praxi. Tu teprve jal se pomýšleti na veřejné vystoupení se svou prací a připravil pro tisk rukopis své první brožury (Doktoro Esperanto, Lingvo Internacia. Antaŭparolo kaj plena lernolibro) a počal hledati nakladatele. Ale tu poprvé narazil na trpkou praxi života, na finanční otázku. Sám peněz neměl a po dva roky marně hledal nakladatele. Konečně jednoho nalezl, který půl roku chystal brožuru k vydání, až odřekl. Posléze podařilo se Zamenhofovi vydati tuto knížku za přispění svého tchána Silbernika nákladem vlastním dne 21. července r. 1887. Bylo mu tehdy 28 let. Zamenhof ve zmíněném dopise příteli Borovkovi praví o tomto prvním svém vystoupení: »Byl jsem velmi vzrušen: cítil jsem, že stojím před Rubikonem a že od toho dne, kdy vyjde má brožura, nebude mi možno couvnouti: věděl jsem, jaký osud čeká lékaře, který závisí na publiku, vidí-li toto v něm snílka, člověka, zabývajícího se libůstkami; cítil jsem, že sázím na jednu kartu celý příští klid a existenci svou i své rodiny: ale nemohl jsem opustiti tu ideu, která přešla v mé tělo i krev a — překročil jsem Rubikon.«

(Pokračování.)

enhavas raportojn, avizojn k. t. p. de B. U. E. kaj de „Bohema Propaganda Societo Esperantista", kies komitatoj redaktas ĉi tiun rubrikon. Demandojn kaj informojn adresu: Esperanto-Kancelario de Bohema Unio Esperantista en Praha II. Vodičkova ul. 38.

ESPERANTEJO EN PRAHA.

Per granda ĝojo estis plenigita koro de bohemaj Esperantistoj. Ĉar ilia Centra Asocio Bohema Unio Esperantista ricevis de kelke da siaj oferemaj amikoj kiel kristnaskan donacon belan, konvene meblitan, vastan ĉambron, lupagatan per 200 Sm jare. Tiel prosperis Unio pligrandigi siajn laborejojn, ĉar krom sia sidejo, la mondkonata Esperanto-kafejo „Union" (I. 342), ĝi posedas nun propran kanc larion kuŝantan en la centro de urbego (Praha II. Vodičkova ul. 38, palaco de barono Nád herný) kaj tre taŭgan ankaŭ por kursoj, kiuj de januaro estas tie aranĝataj sep: 2 elementaj, supera, por instruistoj de Esperanto kaj tri studentaj. Krom tio ĝi estas sidejo de nove fondita Bohema Propaganda Societo Esperantista kaj de kelkaj aliaj kluboj. La 26. XII. anoncis granda flago, ke en la nova, ĵus malfermita kancelario okazis publika ekzameno pri Esperanto.

CENTRA ASOCIO BOHEMA UNIO ESPERANTISTA.

Preparaj laboroj por la eminentsignifa manifestacio

II. KONGRESO DE BOHEMAJ ESPERANTISTOJ

okazonta laŭ decido, akceptita de la eksterordinara ĝen. kunveno de B. U. E. kaj aprobita de la I. Kongreso, en j. 1910 en la dua metropolo de Bohemujo — en la fame konata urbo PLZEŇ jam komenciĝis per starigo de la Kongresa Komitato, pri kies agado ni povos doni pli detalajn sciigojn jam en la venonta numero.

B. U. E. dissendis al ĉiuj ĉefaj slavaj societoj esperantistaj demandajn leterojn pri ilia opinio koncerne la projektitan *I. Interslavan Kongreson;* kvankam preskaŭ ĉiuj respondis favore kaj plene aprobis nian ideon, tamen troviĝis nuna tempo por tia manifestacio ankoraŭ nematura, unuflanke pro neebleco intertrakti dum kelke da monatoj necesajn aranĝojn organizajn, aliflanke pro la preparataj lokaj kongresoj de niaj fratoj sudslavaj. Spite tio ni firme opinias, ke tiu ĉi grava tutslava festo tamen efektiviĝos, precipe post persona interkonsento kun reprezentantoj de la slava Esperantistaro dum nia II. Bohema Kongreso, al kiu estos por tiu celo ĉiuj slavaj nacioj kore invititaj.

Festoj. La kutimaj ĉiumonataj Besedoj ne perdas sian altiremon. Ĉe la solena Besedo, kiu havis lokon la 6. XI. en la Nacia Domo de antaŭurbo Smíchov, estis donacita al kantista sekcio de Občanská Beseda en Smíchov honora diplomo por meritoj, kiujn ĝi gajnis per artista prezentado de himnoj „Espero“, „Al la fratoj“ kaj aliaj kantoj dum niaj kongresaj festoj. — Sub protektado de Centra Asocio B. U. E. okazis la 4. XII. reprezentacia vespero (soirée dansante) en salono de hotelo „Central“ en Praha, kiu kunvenigis multenombrajn amikojn de dancarto. Ŝatinda memorajo restos al ĉiuj partoprenintoj artiste desegnitaj dancprogramo kaj poŝtkartoj ornamitaj per la jus eldonitaj belegaj glumarkoj kun portreto de nia Majstro. — Jubileo de dr. Zamenhof iniciatis Union aranĝi je lia honoro festan vesperon la 15. XII. en salono de restoracio „U Vejvodů“. Pri la vivo kaj meritoj de jubileulo parolis s-o K. Procházka. — Tekston de tiu ĉi parolado multobligis Unio kaj dissendis ĝustatempe al ĉiuj siaj kluboj rekomendinte ĝin ne sole por laŭokazaj festoj, sed ankaŭ por publikigo en la lokaj jurnaloj. Tiamaniere estis ebligita, ke multaj bohemaj gazetoj raportis pri Esperanto kaj ĝia kreinto. — Intima estis la Besedo okazinta la 8. I., ĉe kiu estis malfermita la memstara esperantista hejmo en Praha. La partoprenintoj kunvenis en la nova kancelario de B. U. E., kie ilin salutis vicprezidanto de

Unio s-o prof. dr. V. Rosický, aludinte graveeon de tiu ĉi memstariĝo por nia movado. Post kantita himno foriris la gastoj en sidejon de B. U. E. kafejon Union, kie ili amuziĝis per esperanta interparolado ĝis malfrua nokta horo.

Ekzamenon superan je la kristnaska termino faris kun bona sukceso s-o Josef Šilhart, konduktoro en Trutnov. La ekzameno havis lokon en la kancelario de B. U. E. Venonta ekzameno okazos la **28. III.** (Paska lundo). Postulu la regularon.

Ĝenerala kunveno de Unio: 6. III. 1910.

Ni sincere dankas al ĉiuj redakcioj de esperantaj gazetoj, kiuj bonvolis en la pasinta jaro komplezeme publikigadi la raportojn de nia Centra Asocio pri la movado inter Bohemoj. Ni firme esperas, ke ili montrados al ni ankaŭ en tiu ĉi jaro la saman afablecon.

* *

České Obchodní Museum v Praze otevřelo v paláci „Merkuru" (Mikulášská tř.) velkou veřejnou čítárnu českého obchodnictva, v níž jsou vyloženy vedle listů odborných a větších tu- i cizozemských žurnálů politických též časopisy esperantské. Jsou tu zastoupeny mimo náš časopis esp. revue z Ameriky, Anglie, Japonska, Řecka a Švýcarska. Čítárna jest otevřena ve všední den od 5—9 hod. več., v neděli a ve svátek od 10—12 hod. dopol. Č. O. M. povolilo členům Unie b e z p l a t n o u návštěvu čítárny na průkaz legitimace našeho Ústředního Svazu a vyzvalo výbor, aby na tuto výhodu spolky v B. U. E. sdružené příslušným způsobem upozornil. Pražští Esperantisté i hosté z venkova zajisté budou používati hojnou měrou této výhody.

P. T. redakcioj de esperantaj jurnaloj bonvolu akcepti nian sinceran dankon por afableco, kun kiu ili konsentis regule sendadi siajn revuojn por la publika legejo de Bohema Komerca Muzeo en Praha.

B. U. E. vydala společným nákladem s „Propagandou" nálepky s portretem našeho Mistra k uctění jeho jubilea. Přinášejíce otisk jich vkusné kresby, doporučujeme je všem přátelům jako výrobek český, ceny umělecké, který daleko předčí podobné výrobky cizinou nám nabízené.

Cena 50 ex 30 hal. vypl. (Provedení na papíře kolkovém a křídovém.) Pro spolky sdružené v B. U. E. 1000 ex. 4 K.

Podporujte propagandu Esperanta hojným používáním těchto nálepek!

ZAMENHOFŮV PROPAGAČNÍ FOND

založený na výborové schůzi Ústředního Svazu B. U. E. dne 21. XI. m. r. má za účel zabezpečiti po stránce finanční veškeré úkoly, jež má náš Svaz podniknouti v zájmu Esperanta: k e k r y t í výloh spojených s I. Kongresem bylo a bude třeba obětavosti upřímných přátel naší myšlenky. Účel této sbírky dobrovolných darů byl již mnoha jednotlivci i spolky správně pochopen a děkujeme na tomto místě všem štědrým dárcům za pozornost a podporu v naší práci. Těší nás, že naše výzva neminula se účinku a že již můžeme za nedlouhou dobu dvou měsíců vykázati značnou část příjmů určených Zamenhofovu fondu.

Jedno sto tisíc haléřů jest třeba sebrati k vytčenému účelu! Do 26. I. t. r. přispěli: Návštěvníci kanceláře B. U. E. 1070 h, p. Kessler a Chudárek ve Vyzovicích 110 h, Klub v Táboře 250 h, Soirée dansante B. U. E. 1582 h, p. manželé Srkalovi na Kr. Vinohradech 500 h, Klub na Kr. Vinohradech 6400 h, Klub v Hradci Král. 1000 h, p. Fr. Vaněk v Třebíči 60 h, Klub v Písku 1000 h, p. A. Sedlický v Turnově 100 h, p. B. Skořepa v N. Bydžově 310 h, Klub ve Vsetíně 50 h, p. A. Siebenschein ve Vídni 200 h, Klub v Praze 14.700 h, p. V. Pavliš v Hořicích 100 h, p. prof. dr. Rosický v Praze 500 h, p. dr. Fousek v Pardubicích 200 h, p. Ot. Fikeys ve Vídni 100 h, p. P. Kučera v Mikulči 500 h, Klub na Žižkově 879 h, p. Brož v Chrudimi 100 h, p. Jos. Muric v Újezdě 100 h, p. B. Kobr v D. Roketnici 100 h, p. prof. Kasalý v Telči 200 h, p. J. Šterba v Kolíně 50 h, p. K. Frám v Telči 100 h, p. M. Chaloupka v Purkarci 50 h. **Celkem 30.311 haléřů** (303 K 11 h).

Výbor Unie rozeslal pražským klubům pozvání ke schůzi, jejíž cílem jest založení pěveckého kroužku, který studoval by v první řadě skladby esperantské. Těšíme se, že již na nejbližší Besedě bude kroužek účinkovati.

BOHEMA PROPAGANDA SOCIETO ESPERANTISTA.

Vedeni jsouce snahou, dáti propagaci Esperanta pevný základ, sešli se dne 7. listopadu 1909 někteří přátelé této myšlenky a založili k tomu cíli zvláštní samostatný spolek pod uvedeným jménem.

Po skončení přípravných prací konala se již 2. ledna 1910 valná hromada, na které zvolen za předsedu p. Karel Procházka, jednatelem p. Alexander Zahel. Za krátkou dobu svého trvání vyvinul spolek velmi úspěšnou činnost: Vydal vlastním nákladem propagační list a do 170 českých listů zaslána zpráva, že spolek zasílá za 10hal. známku tento leták a klíč Esperanta žadatelům.

Znovu uspořádána okružní výstavka a půjčena p. uč. J. Jelínkovi do Kuklen k jeho přednášce dne 15. ledna. Všem spolkům zasláno vyzvání, aby věnovaly esperantskému museu po výtisku všech svých publikací a dokumentů, kterých mohou postrádati. Nejdůležitější podnik „Propagandy" jest zahájení pěti kursů v učebně B. U. E. a sice dvou pro začátečníky, pro studující, pro pokročilé a pro učitele Esperanta. Poplatek za kurs (12 hod.) 2 K (studující 30 h). Zvláště na tento poslední kurs upozorňujeme esperantskou veřejnost jako na zajímavou novinku první toho druhu v Rakousku; jím má býti postaráno o dostatek způsobilých sil k vyučování Esperanta a poskytnuta příležitost těm, kteří hodlají podrobiti se vyšší zkoušce z Esperanta, k nabytí vědomostí jmenovitě pokud se týče methody vyučovací. Přednáší p. K. Procházka o správném způsobu úspěšného vyučování, p. E Kühnl o historii, statistice a literatuře Esperanta. Ke konci kursu budou konati účastníci ve veřejných kursech pražských praktické výstupy a cvičení řečnická. — Z přednášek pořádaných „Propagandou" uvádíme tyto: v Kuklenách, v Plzni, v Praze při Zamenhofově slavnostním večeru a před zahájením kursu spolku Akademia Esperanto-Klubo. — „Propagandě" bylo též svěřeno pořádání Besed pražských Esperantistů a předána Unií část agendy vztahující se k zasílání propagačních článků českým redakcím.

ESPERANTA MOVADO INTER BOHEMOJ.

Neniam ni sentis tiel premantan malsufiĉon de loko en nia revuo, kiel je fino de la pasinta jaro. Multe da sciigoj el ĉiuj kluboj, novaj okazintajoj en la tuta mondo, vico da eldonajoj pritraktotaj, ĉio flue alvenadis al ni, dum ni preparadis la kongresan numeron, kiu nepre devis enhavi kiom eble plej multe da materialo tiom signifa por nia movado! Tiukauze amasiĝis por la nova jarvolumo granda kvanto da „novajoj freŝaj kaj nefreŝaj," ke ni devos nin limigi laŭeble ĉe ilia represado. Niaj legantoj memoras, ke ni recenzadis en la unuaj jaroj ankaŭ artikolojn pri Esperanto, aperintajn en la bohemaj ĵurnaloj; eĉ tiu ĉi rubriko fariĝis nun tiel ampleksa, ke ne estas eble ĉiujn kolektadi kaj noti. De nun ni aludos ĉiam nur tiujn, kies aŭtoroj al ni sendos almenaŭ po unu ekzemplero de la jurnalo kaj kiujn ni juĝos rimarkinde gravaj por niaj legantoj. Ni esprimas al ĉiuj niaj kluboj kaj al amikoj de nia revuo sinceran dankon por iliaj raportoj, esperante, ke ni povos ĝui ilian favoron ankaŭ en la nova jaro. Ni petas, ke ĉiuj oficialaj sciigoj pri la movado en bohemaj landoj estu skribataj sur apartaj folioj kaj adresataj al Esperanto-Kancelario de B. U. E. en Praha II. Vodičkova ul. 38.

En ĉi tiu rubriko ni de nun registrados pli detale sole la sciigojn el novaj, fondataj kluboj. La movado en kluboj malnovaj estos recenzata per cito de ĉefaj okazintajoj, kiel ekz. de malfermataj kursoj, specialaj kunvenoj kaj festoj, fremdlandaj gastoj, ŝanĝoj en komitato (nomoj de prezidanto kaj sekretario) k. s. Tamen ni atentigas, ke ĉiuj kluboj estas petataj sendadi regule sciigojn pri ĉiuj novajoj en sia vivo por la interna organiza kaj statistika laboroj en nia kancelario.

Liga Bohema Asocio Esperantista čítala v minulém roce 87 řádných členů; knihovna byla hojně používána zvláště těmi, kteří skládali zkoušky z Esperanta. Knihovníkem zvolen na valné hromadě 28. září m. r. p. Ludvík Henych, učitel ve Strašíně u Žihobce u Sušice, jemuž buďtež veškeré zprávy knihovny se týkající zasílány. Doufáme, že členstvo bude též hojně používati sbírky hudebnin. Do knihovny přibyla díla:

č. 29. Grillparzer - L. E. Maier: *La monaĥejo ĉe Sendomir* (61 pĝ.);
č. 30. Hayes - L. E. Meier: *Edziĝa festo sur Capri* (59 pĝ.)
č. 31. Bölsche - L. E. Meier: *Ama vivo en la naturo* (62 pĝ.);
č. 32. Molière - S. Mayer: *L' Avarulo* (80 pĝ.). Daroval p. T. Zadák;
č. 33. Grabowski: *Nova Antologio* (30 pĝ.). Daroval p. L. Henych;
č. 34. Witterdyck: *Kelkaj floroj esperantaj* (23 pĝ.);
č. 35. Sienkiewicz-Kuhl: *Ni sekvu lin* (61 pĝ.). Daroval p. L. Henych;
č. 36. Raymont - L. Zamenhof: *Ave patria* (32 pĝ.). Dar. p. L. Henych;
č. 37. Kolekto de la Revuo: *La tria* (46 pĝ.).

La Asocio malfermis kurson en politeknika lernejo, gvidatan de s-o E. Kühnl. Nova kurso elementa estas projektata (mardo, vendredo 7—8 vesp.). Kotizajo 1 K (stud. 0·50 K) por „Nadace Skuherského".

Členům nově přistupujícím jest zasílán zdarma odznak, členům nově se hlásícím jest zdarma zasíláno 50 umělecky provedených propagačních nálepek.

Esperantista Klubo en Praha elektis en ĝenerala kunveno la 26. I. 1910 kiel prez. s-on prof. dr. V. Rosický, vicprez. Ing. F. Kühnl, sekr. s-on Josef Pech, kas. Boh. Davídek, bibl. Vl. Tobek. La klubo restos por tiu ĉi jaro membro de la „Bohema Landa Ligo por akceli turisman movadon." La biblioteko enhavas jam preskaŭ 500 verkojn. Dum la pasinta jaro estis enskribitaj 190 kotizintaj membroj; jara spezo estis 3500 K. Estis voĉdonita por la „Propagando" jara donaco de 20 K, por la esperanta kancelario 36 K. — **„Stelo de Espero" en Praha,** kies sidejo estas de nun en Vodičkova ul. 38., gajnis por nia afero la gimnastikan societon Sokol en Nusle kaj aranĝis en ĝia domo publikan paroladon (s-o K. Procházka) pri Esperanto, ĝia signifo por la bohema nacio kaj por la komerco. Kurso malfermita de s-o arch. Kučera gajnis sufiĉe da adeptoj por la fondota klubo. *La 26. II. (sabato) oka os en la Nacia Domo de Nusle I. Amika Vespero,* kiu estos tre taŭga okazo por la loka propagando. Sur la programo kantoj, deklamajoj, danco. — **Akademia-Esperanto Klubo:** Kurso por studentoj de altaj lernejoj (sabato 7—8 h vesp.) malfermita per parolado de s-o K. Procházka la 23. I. okazas en Vodičkova ul. 38. — **Studenta Rondeto** Esperantista elektis en ĝen. kunveno (13. X. kafejo

„Union“) prez. s-on Jokl, sekr. s-on B. Krčmář. Sidejo: Vodičkova ul. 38. Kunvenoj kaj kurso: dimanĉon matene. — Klubo de Bohemaj **kelneroj-Esperantistoj,** fondita la 13. VIII. elektis s-on J. B. Janota prezid., s-on A. Polák sekr. Specialan kurson de s-o K. Procházka oni sekvas kun intereso. La klubo preparas adresaron de samprofesianoj kaj eldonon de esperanta receptaro por ĉiunaciaj manĝajoj. Ĝi volas ankaŭ kolekti per Esperanto manĝajkartojn kaj menuojn ĉiulingvajn el la tuta mondo, por ke ĝi povu laŭ tiu ĉi materialo elverki terminaron kulinaran kaj aranĝi ekspozicion. Ĉiu samideano, kiu helpos en tiu ĉi laboro, estas bonakceptota kaj lia konsilo ŝatota. — En **Karlín** estis fondita la 3. XI. Studenta Rondeto Esperantista celanta la propagandon kaj instruadon per kursoj (merkredo 4—5, Palackého tř. „U bílého lva“) kaj biblioteko. — Laborista Klubo en **Praha VII.** malfermis senpagan kurson en rest. „U krále Václava“ (Belerediho tř.) post parolado de s-o Procházka, kiu havis lokon en la ĉambro de gimnastikejo Sokol. Ĉiun dimanĉon posttagmeze okazas konversaciaj kunvenoj. La kurson gvidas s-o Procházka. (Prezid. s-o V. Zvoníček.) — Kurson de Esperantista **Grupo en Král. Vinohrady** vizitas 15 lernantoj. — Klubo en **Praha VIII.** elektis en sia gen. kunveno (4. VIII.) kiel prez. s-on V. Procházka, vicprez. s-on A. Žák, sekr. s-on Jos. Sídlo, kas. s-on J. Novák. El kurso gvidita de s-o V. Čánský eliras vico da perfektaj Esperantistoj; nova kurso estas projektata. Kunvenejo: „U Maletínských“, Král. tř. (Merkredo). *La klubo dissendas invitkartojn al Amika Vespero okazonta la 17. II. en domo de „Merkur“.* La bone elektita programo sendube kunvenigos multajn gastojn el la tuta Praha. — Senpagan kurson anoncis Esperantista **Klubo en Žižkov,** kiu estis malfermita de prez. s-o Ing. Sitko la 8. X. en hotelo Suchý. Samtempe okazas kurso por progresintoj. Per belaj kartoj invitis nin la klubo al sia unua amika vespero, kiu okazis la 6. I. en ĝia sidejo. Bela amuzo kaj profito por la kaso de B. U. E. estis kontentiga rezultato de la multvizitita festo. — Tre valoran moralan subtenon ricevis nia B. U. E. per la fondigo de du novaj fortaj kluboj en la sama tempo: En antaŭurboj **Král. Vinohrady** kaj Smíchov, kiuj havas po okdek miloj da loĝantoj, estis fonditaj antaŭ fino de jaro 1909 de laboremaj samideanoj novaj centroj. La unua atentigis pri sia fervora laboro per parolado de s-o Hradil, okazinta la 31. X. en la Nacia Domo. La sama gvidis poste kursojn kun s-o Procházka en la sidejo de klubo en Hálkova ul. 35. (ĵaŭdo, vendredo). Samloke okazis la 20. XI. Amika Vespero vizitita de multaj membroj de ceteraj kluboj el Praha. Bonsukcesa vespero soleniganta la 50-an datrevenon de nia Majstro havis tie lokon la 15. XII. Pri vivo kaj la verko de Zamenhof parolis s-o J. Hradil. La 12. XII. oni aranĝis ekskurson esperantistan al Strašnice. La unuaj fremdlandaj gastoj, kiuj salutis la novan klubon estis s-oj prof. Simon el Wien, prof. J. Havelka el Leipzig, Poĉigarzov el Bulgarujo kaj prof. Vas. P. Metaksa el Tiflis. De nun estas sidejo de klubo en la kafejo „Brezinka“. Ĉi tie okazas la lundaj membraj kunvenoj kaj konversacia kurso kun bela programo. Generala kunveno elektis kiel prezidanton s-on Rud. Saxl, sekr. s-on Rud. Brotan. — Kiel dua efiklabora centro sin anoncis la Esperantista Klubo en **Smíchov,** kies generala kunveno okazis la 21. IX. en restoracio de la Nacia Domo. La sama estis ankaŭ elektita kiel sidejo de klubo, kaj kiel reprezentacia loko por la novembra Besedo de B. U. E. en la pasinta jaro. La 16. XII. aranĝis la klubo erudi-

vizititan Zamenhofan feston, ĉe kiu parolis pri la jubileulo s-o rev
G. Kratochvíl. En la kluba ĉambro kaj en la urba lernejo estis
malfermitaj kursoj kondukataj de s-oj Jar. Rohan (ĵaŭdo) kaj Alex.
Zahel (mardo, vendredo). Prezidanto: s-o rev. Gust. Kratochvíl.
sekr. s-o Jos. Kalina. — De post la kongreso estis laborite je
starigo de klubo en **Roudnice nad Labem.** Niaj sinceraj amikoj s-oj
O. Klán kaj R. Kudera ĉiuforte klopodis inter la lokaj societoj
pri tio, ke por la afero estu preparita firma bazo. Hodiaŭ, post
kvaronjaro da sincera laboro povas jam fiere bohemaj Esperant-
istoj montri al nova centro, kiu disvolvis plentorte la propagandan
agemon precipe per artikoloj publikigataj en speciala rubriko de
semajna gazeto „Podřipan“ kaj redaktata de s-o Kudera. La pre-
para komitato (s-oj J. Rozbořil, O. Klán, O. Kejř, kaj R. Kudera)
elektis por la merkredaj kunvenoj gastejon „U Hedánků“ en Řipská
ul. Plezure oni konstatis, ke ankaŭ el ĉirkaŭaĵo venis jam multaj
samideanoj, kiuj promesis kunlabori en la nova klubo; por ili
okazas specialaj kunvenoj ĉiun dimanĉon. Danke la ageman
laboron de la klubo estis ebligita la plej grava kondiĉo propa-
ganda, — la publika parolado anoncita per afiŝoj kaj specialaj
invitoj la 19. XII. en hotelo Stará Pošta. La multvizitita parolado
de s-o Procházka havis tre bonan rezultaton: hodiaŭ aliĝis jam
50 membroj. Generala kunveno okazis la 15. I. t. j. — Antaŭ la
kongreso informis la komitato de Esperantista Klubo en **Plzeň**
la urban konsilantaron pri nia lingvo per klariga letero kaj re-
komendis la aferon al ĝia atento. La kongresaj afiŝoj multnombre
estis elmetitaj en la stacioj de la ŝtata fervojo. La Zamenhofan
jubileon solenis la klubo la 7. XII. en Řemeslnická Beseda: pri
vivo de Zamenhof parolis s-o K. Procházka el Praha. En nomo
de B. U. E. partoprenis s-o Kühnl. La programon de la vespero
heligis s-o Suda, la konata komponisto de nia himno, s-oj Port
kaj Slunečko, la kantista grupo de Dělnická Beseda kaj la kapelo
de aŭtonomiaj oficistoj. Senpaga kurso pri Esperanto estis mal-
fermita la 29. X. en la sidejo de klubo. La komitato jam ektraktis
kun nia Centra Asocio pri la bezonaj preparoj por la II. kongreso
bohema, okazonta, kiel konate, tiun ĉi jaron en Plzeň. La gazeto
„Plzeňské Listy“ aperigis tradukon de Zamenhofa letero pri la.
deveno de Esperanto (el plumo de s-o Vlasák). — Ne malpli vigla
estas la movado en **Železný Brod**, kie okazas de post la ĝenerala
kunveno (31. XII.) ĉiusemajnaj kursoj en la urba domo kondukataj
de s-o J. Šilhart el Trutnov. La kursoj komenciĝis la 12. XI.
Bonvenanta kaj bonakceptita estis la rondiranta ekspozicio. —
La komitato de Esperantista Klubo en **Vsetín** informadis regule
pri la kongreso redakciojn de „Pozor“, „Haná“, „Palacký“ kaj
„Noviny pod Radhoštěm“. La 17. XI. estis malfermita la tria kurso
pri Esperanto La 19. XII. festenis la klubo jubileon de nia Majstro
per Besedo kun muzika kaj deklama programo La vesperon
partoprenis amikoj el Rožnov kaj Valašské Meziříčí. Pri Zamen-
hof parolis s-o direktoro Zlámal. La sama paroladis pri Esper-
anto en Velké Karlovice la 6. I. — Klubo en **Český Brod** elmontris
ĉe agronomia ekspozicio, vizitita de samideanoj el Praha, kolekton
de esperantaj verkoj. La 28 I. okazis ĝenerala kunveno, kiu elektis
kiel prez. s-on A. Podlipný, vicprez. s-on B. Pešek, sekr. s-on Marčík.
Deklecionan kurson vendredan gvidis s-o K. Procházka el Praha.
— Prezidanto de Esperantista Klubo en **Trutnov** s-o J. Šilhart
instruas en Stará Paka, Lhota Šárová kaj en Železný Brod. Baldaŭ
li parolos en Náchod. — Klubo en **Kukleny** aranĝis la 13. XI. belan

vesperon, ĉe kiu parolis pri Esperanto el nacia vidpunkto s-o K. Procházka. Sukcesan rezultaton de tiu ĉi festo helpis afable la lokaj kantistaj societoj „Libuše“ kaj „Vlastimil“. Inter la partoprenintoj estis lote disdonitaj kelkaj ekz. de Ilustrita Gvidlibro Praha. Prezidanto de klubo s-o J. Jelínek nin sciigas, ke lia propaganda laboro montras jam en Hořice kontentigajn rezultatojn — Klubo en **Písek** glorigis la jubileon de Zamenhof la 16. XII. per festo en hotelo „U Zlatého Kola“, ĉe kiu okazo parolis pri vivo de nia Majstro s-o Kühnl. — En **Hradec Králové** okazas regule la semajnaj kunvenoj en restoracio „U Hiršlů“. Ĝen. kunveno elektis s-on Jan Michálek prezid., s-on V. Pražák sekr. — Kurson, kiun malfermis la 6 X. en sia sidejo „na Rychtě“ la Klubo en **Č. Budějovice,** vizitas 30 lernantoj. Alia kurso okazas en restoracio „U města Krumlova“. Instruas s-oj F. K. Svačina kaj Ant. Jakeš. De la 11. XII. instruas s-o Svačina en la bohema virina industria lernejo. En la distrikta ĝenerala kunveno de instruistoj li parolis kun tre bona rezultato pri la signifo de Esperanto por lernejo. La parolado estis represita en „Budivoj“ kaj „Zahrada Domácí a Školní“. Ankaŭ „Jihočeské Listy“ enhavis kelke da artikoloj pri nia movado. — En Suché Vrbno u Budějovic preparas kurson s-o F. Veselka. — S-o J. Jeřábek, prezid. de klubo en **Praskačka** malfermis dum sia militservo en Vysoké Mýto kurson, kiun sekvis 40 soldatoj. — Pluaj kursoj okazis en **Tábor** (dufoje semajne en la hotelo Amort), kie la ĝenerala kunveno 14. XI. aprobis la titolon: Klubo Esperantista en Tábor. — En **Kardašova Řečice** instruis dum la libertempo s-o Ligi Lustig en ĉambro, donita je lia dispono de la urbestraro. Post la ĝen. kunveno de Esperantista Rondeto en **Soběslav** la 14. XI. parolis pri signifo de Esperanto s-o J. Rys, pri la esperantaj kongresoj s-o F. J. Lintner. Ĉiusemajne okazas kurso. — Post la ĝen. kunveno de Klubo en **Mladá Boleslav** (13. X.) estis malfermita kurso de s-o J. Moucha (mardo, merkredo). — Esperantista Klubo en **Vieno** sukcese anoncis en la gazetoj bohemaj oftajn artikolojn kaj noton pri la dissendado de ŝlosiloj. La 8. X. estis malfermita kurso en la kluba sidejo; alia kurso en la X. distrikto estis malfermita la 24. X. por membroj de la societo Lassal. Ambaŭ gvidas s-o K. Macháček, prezidanto. Festan kunvenon, kiu okazis la 15. XII. en la kluba sidejo partoprenis delegitoj de la germanaj societoj. Pri la verko de nia Majstro parolis s-o A. Koutník. — En **Olomouc** laboras pri starigo de klubo s-o dr. Jos. Kubíček. — Sama sciigo venas el **Golčův Jeníkov** de s-o dr. Jos. Sedláček. — En **Telč** (Moravio) instruas 50 lernantojn s-o prof. Kasalý en kurso, kiun malfermis je iniciato de s-o K. Frám la societo Akademický Spolek. — En **Německý Brod** (s-o f. instruisto Filip), en **Lipník**, en **Vlachovo Březí** (s-o f. instruisto Mik), en **Nový Bydžov** (s-o St. Balík), en **Dolní Krupá** kaj en **Vítkovice** (Moravio) okazas kursoj. En la lasta okazas ankaŭ kurso supera. En Moravská Ostrava kunvenas samideanoj polaj, bohemaj kaj germanaj en restoracio „Kočí“.

Ni ricevas interesan sciigon, laŭ kiu oni povas juĝi pri la facileco de Esperanto: „En Jinec mi trovis samideanon s-on Jos. Chramosta, kiu malgraŭ aĝo de 79 jaroj diligente studas nian lingvon kiel memlernanto.“ (Kiom da fojoj ni aŭdis vortojn — Mi estas jam maljuna por lerni!)

JAZYKOVÝ RÁDCE — LINGVA FAKO.

Opravdoví přátelé Esperanta nespokojí se pouze tím, co v kursech vyučovacích bylo jim řečeno nebo co v učebnici četli o bohatosti a ohebnosti našeho jazyka, upřímní jeho stoupenci snaží se sami vniknouti do zajímavé tvorby slov a osvojiti si vhodné obraty dle vzorů našich nejlepších autorů. Nalézají pak vskutku Esperanto tím geniálnějším dílem, čím lépe je ovládají, čím hlouběji vnikají do jeho bohaté literatury. Neopomeneme nikdy v kursech nabádati ke s t u d i u Esperanta, které samo vzbudí v žáku úctu a lásku k jazyku. Doporučujeme postupovati při studiu Esperanta právě tak, jako je tomu při jazycích živých. Použijte každé příležitosti, kdy můžete s někým hovořiti a čtouce, zaznamenávejte jednotlivá slova i obraty; znovu upozorňujeme na překlad „Babičky“ (v příloze), který budiž čten s českým originálem v ruce!

Nejednou byli jsme dotazováni na různé vysvětlivky slovníkové i mluvnické. Odpovídali jsme vždy soukromě, s případným poukazem na učebnici. Uznáváme však, že mnohé odpovědi měly by cenu i pro ostatní čtenáře, neboť mnohdy s různých stran obdrželi jsme stejné dotazy. Z té příčiny obohatíme obsah naší revue o novou stať, v níž budeme odpovídati na jazykové otázky povšechně zajímavé, uveřejňovati dvojjazyčné texty cvičebné, vypisovati literární konkursy a upozorňovati na význačná místa v dílech našich předních autorů. (K tomu cíli zvolili jsme povídku „Marta“ od Elizy Orzeszkové uveřejňovanou v překladu dr. L. L. Zamenhofa v „La Revuo“).

Veraj amikoj de Esperanto ne kontentiĝas sole per tio, kio estis al ili dirita en la instruaj kursoj aŭ kion ili legis en la lernolibro pri la riĉeco kaj fleksebleco de nia lingvo, ĝiaj sinceraj partianoj mem klopodas penetri en la interesan vortkonstruadon kaj proprigi al si taŭgajn frazturnojn laŭ modeloj de niaj plej bonaj aŭtoroj. Ili trovas tiam Esperanton vere tiom pli genia verkajo, ju pli bone ili ĝin posedas, ju pli profunden ili penetras en ĝian riĉan literaturon. Ni neniam forgesos en la kursoj instigi al s t u d a d o de Esperanto, kiu sola vekos en la lernanto estimon kaj amon al la lingvo. Ni rekomendas progresadi ĉe studado de Esperanto tute same, kiel ĝi estas ĉe lingvoj vivaj. Uzu ĉiun okazon, kiam vi povas paroli kun iu kaj legante, notu apartajn vortojn kaj frazturnojn; denove ni atentigas je traduko de „Babička“ („Avineto“ en aldono de Č. C. E.), kiu estu legata kun bohema originalo en la mano!

Neunufoje ni estis demanditaj pri diversaj klarigoj vortaraj kaj gramatikaj. Ni respondadis ĉiam private, atentigante laŭokaze je lernolibro. Sed ni trovas, ke multaj respondoj estus valoraj ankaŭ por la ceteraj legantoj, ĉar nemalofte de malsamaj flankoj ni ricevis la samajn demandojn. Tiukaŭze ni riĉigos la programon de nia revuo per nova fako, en kiu ni respondados la lingvajn demandojn generale interesajn, publikigados dulingvajn tekstojn, anoncados literaturajn konkursojn kaj atentigados je rimarkindaj lokoj en verkoj de niaj eminentaj aŭtoroj. (Por tiu celo ni elektis la rakonton „Marta“ el „La Revuo“).

Respondo 1. *Jaký význam má užívání dvou předložek v Esperantu, kladených vedle sebe a jak se překládají?* Na př.: *De post* tiu tempo. — Viz ve „Fundamento de Esperanto" § 26. větu 11.: *El sub* la kanapo la muso kuris sub la liton kaj nun ĝi kuras sub la lito. *Z pod* pohovky myš běžela pod postel a nyní běhá pod postelí. *El kanapo* z pohovky, *sub kanapo* pod pohovkou. Někdy v překladu váže se druhá předložka se slovem následujícím v nový výraz: *el post la kulisoj* — ze zákulisí. *Li levis la kapon de super la libro* Zdvihl hlavu od knihy. *De post tiu tempo pasis jam multe da jaroj.* Od té doby minulo již mnoho let. V češtině užíváme při překládání většinou jedné předložky: ve dvou posledních příkladech *od.* Ačkoliv samo *de* značí též *od* (př. *de vi* od vás), použijeme druhé předložky k bližšímu definování místa *(super)*, času *(post)*.

Respondo 2. *Tvary: honicí, krášlicí, cídicí, kreslicí a mn. j. na rozdíl od tvarů honící, krášlící, cídící, kreslící vystihuje i Esperanto velmi dokonale* Přechodník: honící pes, t. j. pes, který teď honí, přeložíme: *ĉasanta hundo* t. e. hundo, kiu nun ĉasas. Přídavné jméno honicí, t. j. pes, kterého potřebujeme k honu, překládáme *ĉasa* nebo spíše ve spojení se substantivem (jako v němčině) *ĉashundo*; rovněž správný jest překlad *hundo por ĉaso.* (Podobně: *beliga, puriga. desegna kreto, kreto por desegno, por desegni: beliganta, puriganta, desegnanta lernanto,kiu desegnas).* Srov.: *sidanta persono; sida pozo.*

Respondo 3. *Jak překládá se do Esperanta věta „mám s ním jíti" na rozdíl od věty „musím s ním jíti."* Druhou větu přeložíme: *Mi devas iri kun li. (Devo* = nutnost, povinnost; musím t. j. jsem povinen, *mi devas).* Mám s ním jíti: *mi estas ironta kun li.*

(Viz příklady: Methoda Kühnlova str. 63.).

Marta:

„La Revuo" N-o 26.: *La malsano ne cedas per helpo de la recepto.* Nemoc neodchází receptem. *Incensado pro lia honoro.* Vykuřování na jeho počest. — *Nia destino estas ami iun el la sinjoroj de la kreitajaro.* Našim údělem jest milovati některého z pánů tvorstva. — *Li metis sur la fingron la edzigan ringon.* Navlékl na prst snubní prsten. — *Kaŭze de tio . . .* (tiukaŭze, tial, pro tio). — *Aldoni ingrediencon al recepto* Přidati k receptu přísadu. — *Vivoplena strato.* Živá ulice. (hruoriĉa, movoplena - rušná, multehoma - plná lidu). — *Knabineto alkroĉiĝis al ŝiaj manoj, kiuj pendis velke.* Dívka zavěsila se na její ruce, které uvadle visely. — *Oni malfermis en la plena larĝo la pordon* Otevřeli dokořán dvéře (plenlarĝe). — *Ili elrigardis sur la korton* Vyhlíželi, na dvůr. — *Larme malsekaj okuloj.* Uslzené oči (postploraj okuloj - uplakané oči). *Eksteriĝi el veturilo,* vystoupiti z vozu. — *Ordofari liton.* Upraviti postel (reordigi). — *Ordometi telerojn* urovnati talíře. — *Estos sufiĉe por ĉirkaŭ du semajnoj.* Bude dosti as na dva týdny. — *Blovekscitadi la fajron.* Rozdmychovati oheň. — *Plorĝemi.* Vzlykati. — *Rigardi returne.* Dívati se pozpátku (returnen - nazpět). — N-o 27.: *Infano endormiĝis.* Dítě se uspalo (ekdormis - usnulo). — *Apogi la kapon sur la manplato.* Opříti hlavu na dlani; (porovnej: apogi al, kontraŭ, per, sur, je). — *Elmetita al la volo de la sorto.* Vystaven vůli osudu. — *Virino popolamasa.* Žena z lidu. — *Li forte jetfermis la pordon.* Silně zabouchl, přirazil dveře. — *Tremi per la tuta korpo.* Třásti se na celém těle. — *Glitiga strato* Kluzká ulice. — *Fenestroj cirantaj sur korton* (jinde: la fenestroj donas vidon al korto). — *Solinfano.* Jedináček. — *Vizaĝo kontraŭ vizaĝo.* Tváří v tvář. — *Senborda soleco.* Bezmezná osmělost. — N-o 28.: *Apenaŭ ŝi pasis dek-*

kelke da ŝtupoj. Sotva překročila o několik více než deset schodů. — *Vestita penplene.* Oblečen pečlivě. — *Havi memfidan teniĝon.* Míti sebevědomé vystoupení. — *Labori super muziko.* Pracovati na hudbě. — *Ĉambro lumita de du fenestroj.* Pokoj osvětlený dvěma okny. — *Renkonte (al)* Vstříc (komu). — *Oficperistino inter tiuj personoj kaj la publiko* (ofic - per - ist - in - o, sprostředkovatelka - kiu peras la oficon). — *Sindetena.* Zdrželivý. — *Laborenspezi.* Vydělati (laborgajnio). — *Antaŭlonge pasinta modo.* Dávnominulá moda. — *La starejo elŝoviĝas el sub ŝiaj piedoj.* Ztrácí se jí půda pod nohama. — *Atesto de trapaso de lernejo.* Výkaz o návštěvě školy. — *Ŝia elparolado ne prezentis gravajn dekliniĝojn.* Její výslovnost neukazovala hrubých odchylek. — *Grado de via artisma klereco.* Stupeň vašeho uměleckého vzdělání. — *Ŝiaj fingroj perdis la ekzercitecon.* Její prsty ztratily cvik. — *Marta forleviĝis de la fortepiano.* M. zdvihla se od piana. *Ŝi faris facilan kapsaluton.* Pokynula mírně hlavou. — N-o 29.: *Marta ne hezitis eĉ unu momenton.* M. nezdráhala se ani okamžik. — *Ŝi nur pase aŭ preterfluge ion aŭdis pri tio.* Jen mimochodem nebo letmo něco slyšela o tom. — *Se vi lokumus ie vian filineton.* Kdybyste umístila někde svou dcerušku. — *Laborante super mi mem, mi kompletigus miajn sciojn.* Pracujíc na sobě samé, doplnila bych své znalosti. *Mi ne havas tiel grandajn pretendojn.* Nemám tak velikých požadavků. — *Se vi scias pentri, tio poras iom utili al vi, tamen multe malpli, ol kiom utilus lerteco en muziko.* Umíte-li malovat, to může vám poněkud býti k užitku, přece mnohem méně než pokud by byla k užitku zručnost v hudbě. — *Tiom same da talento.* Právě tolik nadání. — *Ili ricevas rilate bonegajn lokojn.* Dostávají poměrně výtečná místa (relativně). — *Parolarda langeto.* Povídavý jazýček. — *Akirlaboro.* Výdělková práce. — *De post la tempo.* Od času.

VIRIBUS UNITIS.

Nenie estas tiel akre sentata bezono de la helpa lingvo internacia, kiel en la poliglota Aŭstrio, kiun pro ĝia multlingveco oni prave nomas mikrokosmo. Tial ne estas mirinde, ke ideo de esperantismo trovas en nia monarĥio la plej fruktopromesan kampon. Plej frue Bohemoj eksemis esperantan semon inter sia nacio, kaj nun ankaŭ Germanoj (Dajĉoj ?) kaj Poloj „forte staras por nia sankta afero". En lasta tempo laŭtiĝis voĉoj pri komuna laboro de aŭstriaj Esperantistoj: „Ni bataladu kune tenataj."

Ni plene konsentas, kaj trovante la tempon konvena, ni esprimas nian opinion pri tiu ĉi demando. Absolute ne estis konsilinde centralizi la propagandon en fondota ia aŭstria ligo, kiu cetere estus malfacile realigebla konsidere jam la neebleeon de interkonsento pri administracio kaj precipe pri sidejo. Kiel do estas solvota tiu ĉi problemo, por ke *al ĉiu nacio estu garantiata absolute memstareco kaj egalvaloro kun la ceteraj nacioj ?*

Ni proponas imiti la manieron, laŭ kiu Aŭstrio kaj Hungario plenumas komunajn aferojn: **per delegitaro.** Ĉiu nacia centra asocio, kaj kie ĝi ne ekzistas, ĉiu grava societo elektu reprezent-

antojn, kiuj de tempo al tempo kunvenadus ĉiam en alia urbo kaj interkonsiliĝadus pri komunaj aferoj, ekz. pri enkonduko de Esperanto en lernejojn, pri *justa* reprezentado de aŭstriaj Esperantistoj antaŭ fremdlando, precipe ĉe la internaciaj kongresoj esperantistaj k. t. p. La petskribojn prezentotajn poste al centraj ŝtataj oficoj subskribu ĉiu intertraktinta centra asocio resp. societo *kiel memstara, sendependa organizaĵo.*

Sole per manko de tia interkonsento klariĝas, ke niaj german-aŭstriaj amikoj m a l p r a v e nomis sian gazetkovrilon „Aŭstria Esperantisto", kiu titolo povas en la eksterlando veki la ŝajnon, kvazaŭ „aŭstria" kaj „germanlingva" estus ideoj identaj!! Ĉu sinjoroj en Vieno opinias, ke Bohemoj, Poloj, Rutenoj, Kroatoj, Slovenoj, Italoj ne estas „Aŭstrianoj"? Neniu nacilingva revuo eliranta en Aŭstrio havas la rajton sin nomi „Aŭstria", krom se ĝi estus pure esperanta kaj redaktata de ĉiuj aŭstriaj Esperantistoj, ne sole de la germanlingvaj. *Oni bone memoru, ke Esperanto povas interfratigi la popolojn, sed sole sur bazo de justeco.*

Kaj la justecon ni ne timas!

Pax hominibus bonae voluntatis!

BIBLIOGRAFIO.

L. L. Zamenhof: FUNDAMENTO DE ESPERANTO. Tradukita laŭ la permeso de la aŭtoro de Eduard Kühnl, red. de „Časopis Českých Esperantistů". Eldono bohema. Verkaro de Dr. Zamenhof. **Praha: Librejo de F. Topič.** Paris: Librejo de Hachette. XI. 91 pĝ. (11 × 17). **Prezo 1 K.**

Žádná kniha vydaná v české literatuře esperantské neměla dosud takového významu jako tento překlad Zamenhofova Základu Esperanta, v němž obsaženo vše, co zajišťuje jazyku jednotu a pravidelný rozvoj, neboť uvádí takořka zákony, jichž musí každý šetřiti. Základem jazyka jest Mluvnice obsahující 16 známých pravidel str. 1.—8. Cvičebnice (Ekzercaro) str. 49.—91. a Universalní slovník str. 9.—48. Cvičebnice jest rozdělena na 42 paragrafy, v nichž jsou uváděny nové významy s národními překlady k usnadnění studia. Ukázkou četby jest souvislý článek La Feino (Víla) se slovníkovými vysvětlivkami. Jest právem vyžadovati, aby tato kniha byla v ruce každého Esperantisty, neboť jest vodítkem ve všech zásadních otázkách jazykových. Vědomí významu, jejž toto dílo má, můžeme očekávati, že v nejbližší době dojde k novému jeho vydání. (Dosud vyšel Základ Esperanta v překladu francouzském, anglickém, německém, ruském, polském, španělském, italském, řeckém, rumunském, českém a maďarském.)

Kalendaroj por 1910.

Esperantista Poŝkalendaro 1910, redaktita de prof. Siegfried Lederer. Esperanto-Verlag Möller & Borel, Berlin S. W. 68. — 252 pĝ. 10½ × 16. Prezo 1 K (Sm 0·40). La tria eldono de tiu ĉi bone konata verko estas plej zorgeme redaktita; kiel kutime ĝi enhavas krom dataro kaj praktikaj tabeloj liston de esperantistaj grupoj, delegitoj, hoteloj ordigitaj laŭ kontinentoj, landoj kaj urboj. La libreton ornamas portreto de eminenta franca scienculo generalo Sebert, la dankinda meceno esperantista. (Ni atentigas, ke la pasintan jaron la kalendaro estis elĉerpita!)

Kalendaro por la ripetado de lingvoj: esperanta, franca, germana, angla. Verkita de s-ino Frieda Döninghausen kaj f-ino H. de Chalmot. 53 folioj 21 × 32 deŝireblaj. Eld. Döninghaus & Co. Köln a. R. Lindental. — Prezo: Sm 0·70 (K 1·70). La kuraĝa entrepreno meritas esti subtenata de ĉiu samideano: per ĝi multe estos helpite al diskonigo de Esperanto inter tiuj, kiuj aĉetos la kalendaron por ceteraj tri lingvoj. Bona ideo estas, dividi la materialon po negrandaj 2—5 frazaj partumoj prezentataj kiel ĉiutaga leciono; la diligentaj lernantoj trovos praktikajn tekstojn, kies parkeran scion ili povos utile apliki en la vivo. Ni varme rekomendas la eldonaĵon kaj ĝojos, se la eldonisto trovos sian laboron rekompencata per atento de Esperantistoj.

Esperantista Murkalendaro por 1910. Folietoj forŝireblaj 8 × 12, fiksitaj sur trikolora tabulo 25 × 32 (alegorio?) enhavas antaŭflanke la julianan kaj gregorianan datarojn, rememorojn, proverbojn, devizojn, spritaĵojn k. a., dorsflanke belajn literaturaĵojn de diverslandaj Esperantistoj. Prezo afr. Sm 0·60 (K 1·45). Eld. J. L. Bruijn, Haag, 170. Kepplerstraat, Nederlando. Esperanta murkalendaro estas nepre bona propagandilo, estante rigardata de multaj homoj kaj ni opinias, ke ĝi faros tre bonan servon en multvizitataj kancelarioj, restoracioj k. t. p. ne sole kiel datinformilo, sed ankaŭ kiel ĉiutaga poresperanta reklamo.

Poŝkalendaro 1910. Eld. de J. H. Fried, Edinburg, Bristo Place, Skotlando 7·5 × 13. Prezo 25 sd (3 int. resp.-kup.). La 132-pĝ. libreto enhavas krom la dataro plenan nomaron de delegitoj de Universala Esperanto-Asocio kaj internacian kaj universalan montabelojn.

Esperantista Dokumentaro: *Kvara Universala Kongreso de Esperanto en Dresden 1908* (195 pĝ. 16 × 25). Prezo 2 Fr. Paris. Esp. Centra Oficejo. 51. rue de Clichy. La verko enhavas raportojn pri la preparo de la kongreso, oficialan protokolaron kun aldonoj, nomaron de kongresistoj, protokolojn de specialistaj kunvenoj kaj raporton pri festoj kaj ekskursoj. Tiu ĉi historie valora libro estas plua dokumento al triumfa progresado de nia

afero. Sur tiu ĉi loko estas ankaŭ citinda alia grava publikaĵo eldonita la pasintan jaron de Centra Oficejo: *L' Esperanto et les institutions publiques.* Recueil de documents authentiques concernant la diffusion de la langue internationale Esperanto. Documents en langue française. Prezo Fr. 1·25 (62 pĝ. 21 × 27). — W. Velten kaj R. Richter: *Lexikon deutscher Redensarten* bearbeitet und in Esperanto übertragen (202 pĝ. 11 × 17). Prezo 3 M. Eld. F. E. Boden; Dresden. La kolekto enhavas je 3000 germanaj-esperantaj frazoj praktike ordigitaj laŭ alfabeta ordo de ĉefaj vortoj. Precipe rimarkinda kaj ŝatota estas la malsama maniero, kiel oni tradukas en Esperanton la samajn, sed diverssencajn esprimojn kaj terminojn. Ĝi estas unu el la plej bonaj libroj de sia speco. — Lingvo internacia Esperanto: *Lernolibro por Turkoj* (16 pĝ. 11 × 17). Prezo 20 ctm. Hachette & Cie, en Paris. — Sergius Winkelmann: *Der Esperantismus* (79 pĝ. 15 × 23). Prezo 1 M. Esperanto-Verlag Möller & Borel en Berlin. La broŝuro estas revuo pri la ĝisnunaj laboroj de Esperantistoj, pri la kongresoj, literaturo kaj nuna disvastiĝo de Esperanto. — *Oficiala Jarlibro de Universala Esperanto-Asocio* (U. E. A.). Dua eldono. 3-a serio. Majo 1909. (95 pĝ. 11·5 × 16·5). Prezo: Sm. 0·25 (60 hel.). — Jos. Paluzié Lucena: *Sesdek Ŝakproblemoj* (135 pĝ. 15 × 20). Prezo nemontrita. Eld. Filoj de Paluzié en Barcelona. Kolekton da sesdek interesaj problemoj akompanas ĝiaj solvoj, poste vortareto de la teknikaj terminoj por ŝakludo kaj fine bona artikolo traktanta pri signifo de Esperanto por ŝakludantoj laŭ vidpunkto de bezonaj tutmondaj rilatoj. Tiu ĉi lasta parto estas tradukita en lingvojn hispanan, italan, francan, anglan kaj germanan. — Danica-Bedekovic-Pobjenička: *Esperanto - Hrvatski rječnik* (294 pĝ. 11 × 16·5). Prezo 4 K. Eld. Društvo hrvatskih esperantista en Zagreb. Ni admiras la rapidan aperadon de esperantaj libroj por Kroatoj kaj ni gratulas amike al eldono de la suprecitata vortaro. Prave povas Kroatoj fieri, ke ilia propagando estas tiel efika danke la senlacan laboron de unuaj pioniroj. — Edmond Privat: *Ĉe l' koro de Eŭropo.* Mallonga resumo pri la internacia rolo de Ĝenevo en la historio de moderna tempo (21 pĝ. 13 × 20). Prezo 20 Sd. Eld. Atar, Corraterie 12. Genève. Okaze de la jubileaj festoj en jaro 1909 eldonis la lokaj esperantistaj grupoj belan verketon, kies aŭtoro traktas pri kelkaj historie gravaj okazintaĵoj, kiuj famigis la urbon, unuavice li aludas vivon de Calvin kaj Rousseau. — E. Orzeszko: ***Bona Sinjorino***, trad. Kabe. N-o 3. de Esperanta Biblioteko Internacia (51 pĝ. 10 × 14·5). Prezo 10 Sd. Berlin. Esperanto-Verlag Möller & Borel. Kiel N-o 4. de tiu ĉi bela kolekto eliris ***Rusaj Rakontoj*** trad. de N. Kabanov (43 pĝ.). N-o 5. ***Don Kiĥoto de la Manĉa en Barcelono***, trad. F. Pujulà y Vallès. (5 ĉapitroj). N-o 6. ***El la Biblio*** (elektitaj ĉapitroj de la Psalmaro, Sentencoj de Salomono kaj Predikanto), trad. Dr. L. L. Zamen-

hof. N-o 7. *El Dramoj* (Fragmentoj el Ifigenio en Taŭrido kaj La Rabistoj), trad. Dr. L. L. Zamenhof. N-o 8. *El Komedioj* (Fragmentoj el La Revizoro kaj Georgo Dandin), trad. Dr. L. L. Zamehof. Prezo de ĉiu n-o 10 Sd. Ni estas konvinkitaj, ke multaj samideanoj ŝatos tiun ĉi bibliotekon pro la bela enhavo kaj nealta prezo de oportunaj poŝformataj volumetoj. (10 Sd = 24 h).

KORESPONDANTOJ. La adresoj estas represataj **senpage.** *Ni petas ĉiujn redakciojn*, ke ili atentigu pri tio en siaj revuoj. Oni sendu sian adreson legeble skribitan sur ilustrita poŝtkarto kaj aldonu, pri kio oni deziras korespondi! — Uzataj mallongigoj: il. k. — ilustrita karto. p. m. — poŝtmarkoj, tuj resp. — tuj respondos.

Fremdlandaj instruistoj de Esperanto! Se vi volas trovi por Viaj lernantoj bohemajn korespondantojn, uzu ĉi tiun okazon!

*1. S-o Carlos Charrier, Cerrito — 84/b *Montevideo*, Uruquay, Ameriko (kor. kun Bohemoj; tuj resp.). — *2. S-o Hugo C. Hark, dentisto, *Bethlehem*. Pa. U. S. A. (kor. pri ĉio). — *3. S-o Henry Boursin, *Barkerville*. B. C. Kanado (ilustr. p. k.; ĉiam resp.). — *4. S-o Domingo Altimira, *Barcelona*, 160. str. Huerta Nueva, Sabadell. Hispanujo. — *5. S-o Juan Puig, *Barcelona*, Montserrat 49. Sabadell, Hispanujo. — *6. S-o J. Costa y Deu. *Barcelona*. Str. Covadonga. Sabadell. Hispanujo. — *7. S-o K. Peig, *Sabadell*, Carretera de Tarrasa, 28. Hispanujo. — *8. S-o Fr. Armengol, *Sabadell*, 57. str. Montserrat. Hispanujo. — *9. S-o R. Delecner, *Louvain*, Muntstr. 12. Belgujo (il. k., ĉiam resp.). — *10. S-o E. Brançon, *La Garenne-Colombes*, 30 bis rue de Sartoris. Seine, Francujo. — *11. S-o Doné, prefekteja suboficestro, *Paris* XIV. rue Sivel 5. dez. varbi membrojn por „Tutmonda Amikaro de Publikoficistoj“ (t. e. urbaj, regionaj aŭ ŝtataj). — *12. S-o Georges Patroux, *St. Phillibert à Montbard*, Côte d' Or. Francujo (interŝ. il. k. kaj poŝtm.). — *13. F-ino Marguy Goimbault, *Colombes*, 14. rue Paul Bert, Seine, Francujo. — *14. S-o Henri Bobeuf, *Vincennes*, 16. rue de Bagnolet, Seine, Francujo. — *15. S-o N. Chochlov, *Moskva*, Poŝta oficejo. I. Ekspedejo. Rusujo. — *16. S-o S. Kasatkin, *Moskva*, Poŝta oficejo. I. Ekspedejo. Rusujo. — *17. S-o Arthur Oskarsson, Abo, 6. Klostergatan, Finnlando. — *18. S-o prof. Tentovi Egidio, *Napoli*, Via St. Chiara, Italujo (il. k.). — *19. S-o Ant. Jos. Ohm, *Niedergrund* B. N. B. Bohemujo (il. k.). — *20. S-o Bedřich Kobr, *Dolenní Roketnice* u Jilemnice, fabriko de f-o Prellog. Bohemujo. — *21. S-o Jos. Brunclík, instruisto, *Stará Paka*, Bohemujo (dez. kor. kun bohemaj Esp.). — *22. S-o Bohumil Tomis, faka instruisto ĉe burĝa lernejo *Velké Kunčice* u Mor. Ostravy. Moravio (dez. kor. kun Francino). — *23. His Royal Higness, the Prince of Mayô, London, Mildmay Grove 18. (resp. ĉiam, ĉiulingve). — *24. S-o Sung Sik, *Lungchow*, Poŝta oficejo China. Via Tonkin. (Kolektas p. m. kaj il. k. kun bildoj de poŝtoficejoj). — *25. S-o José Ventura, *Tarrasa* (Barcelona). Str. de Watt 31. Hispanujo. (il. k., let. kun Bohemoj kaj eksterlandanoj). — *26. S-o V. Georgieff, *Sofia*, Str. Iskar 49. Bulgarujo. — *27. S-oj J. Danou, Avram Danou. E. Saragosti, komercistoj per figoj. *Aïdin*. Turkujo (dez. interŝ. p. m, il. k. kaj precipe jurnalojn; kontraŭ 50 p. m. ili sendos 75; aŭstriajn kaj germ. ili ne deziras). — *28. S-o Vitalij Nikolaev, *Pskov*, Kozovij per. d. Plukŝ, Ruslando (p. m.). — *29. S-o Alex. Zahel, *Praha*. II. Táborská ul. 19. (dez. havi korespondanton perfekte sciantan Esperanton en ĉiu ĉefurbo de ĉiuj landoj; interŝ. p. m.).

Eldonanto: Ed. Kühnl. – **Presejo de** Národní tiskárna a nakl. JUDr. **Edvard Jan Baštýř a spol. Praha.**